

Y WIFREN WIB YN EHANGU



Teithwyr yn mwynhau'r profiad ar y wifren wib.

Mae'r wifren wib uchaf, hiraf a chwyflyd yn rhan ogleddol y byd yn datblygu ymhellach yn dilyn ei llwyddiant ysgubol i ddenu ymwelwyr o bell ac agos ers ei hagor ym Mis Mawrth 2013. Mae 'Gwlad Zip Eryri', fel y'i gelwir, yn mynd i greu dros 20 o swyddi ychwanegol ar y safle yn Chwarel y Penrhyn a bydd y prosiect sy'n mynd i gostio dros ddwy filiwn o bunnau yn cynnwys caffi mawr a bar.

Mae'r datblygiad hefyd yn mynd i gynnwys teras i bobl allu gwyllo'r gwibwyr yn hedfan i lawr o lethrau uchaf y Fronllwyd dros geudwll y chwarel i lawr at y ganolfan newydd. Yn ogystal â'r cyfleusterau uchod bydd derbynfa, canolfan alwadau a swyddfeydd newydd ac i goroni'r cyfan bydd dwy wifren wib fach yn rhedeg oddi wrth y ganolfan.

Mae'n dda gallu adrodd y bydd yr adeilad yn defnyddio adnoddau lleol Cymreig fel llechi o'r chwarel, cladin o goed a dŵr o'r llyn islaw a bydd ffynhonnell wres naturiol yn cael ei defnyddio i gynhesu'r adeilad.

Dyma rai o'r sylwadau sydd wedi'u gwneud ar Trip Advisor am y profiad o deithio ar y Wifren Wib.

"Hwyl ardderchog – mi fyddwn i'n bendant yn gwneud hyn eto..."

"OMG – profiad anhygoel..."



Argraff Arlunydd o'r adeilad newydd.

"WOW – am reid!"

"Y peth gora' wnes i erioed!"

Mae nifer dda o Gymry lleol ifanc a rhai sy ddim mor ifanc yn cael gwaith parhaol a rhan amser yn y Wifren Wib ac mae hynny i'w groesawu'n fawr. Er hynny, byddai Llais Ogwan a phawb arall o ewyllys da yn hoffi gweld llawer mwy o ddefnydd o'r Gymraeg o gwmpas yr adeilad nag sydd yno ar hyn o bryd.

Fel y dywedodd Robin Llywelyn, Cyfarwyddwr Portmeirion, a ŵyr Syr Clough Williams Ellis, wrth sôn am y lle byd-enwog arall hwnnw'n diweddar, "Mae defnyddio iaith gynhenid yr ardal yn cyfoethogi profiad yr ymwelydd ac yn dangos ein bod yn falch o'n treftadaeth."

GWASANAETH NADOLIG CYMUNEDOL yng Nghapel Jerusalem

Nos Sul, Rhagfyr 20
am 7:00p.m.

Dewch i ddathlu'r Ŵyl yng nghwmni
Côr Meibion y Penrhyn
Côr y Dyffryn
Corau Ysgol Dyffryn Ogwen
ynghyd ag unigolion.

- Mynediad am ddim •

Gwneir casgliad at Adeiladu Ysbyty
yn yr India
Croeso cynnes i bawb.



Nodyn Pwysig i holl gyfranwyr Llais Ogwan

Dylid anfon pob llun i'w gyhoeddi yn Llais Ogwan ar wahân ar ffurf JPEG ac nid mewn dogfen Word gan nad yw ffurfiau a gynhwysir mewn dogfen Word yn atgynhyrchu hanner cystal. Byddwn yn dal i gyhoeddi lluniau a ddaw mewn Word ond ni fyddwn yn gyfrifol am eu hansawdd.

Y Bwrdd Golygyddol

Llais Ogwan

PANEL GOLYGYDDOL

Derfel Roberts

☎ 600965

✉ hylaw@btinternet.com

Ieuan Wyn

☎ 600297

✉ cylch@tiscali.co.uk

Lowri Roberts

☎ 600490

✉ l.roberts11@btinternet.com

Dewi Llewelyn Siôn

☎ 07940 905181

✉ dewision@hotmail.co.uk

Fiona Cadwaladr Owen

☎ 601592

✉ Fiona@fowen.wanadoo.co.uk

Siân Esmor Rees

☎ 600427

✉ sian_esmor@btinternet.com

Neville Hughes

☎ 600853

✉ nev_hughes@btinternet.com

Dewi A Morgan

☎ 602440

✉ dewimorgan@live.co.uk

Trystan Pritchard

☎ 07402 373444

✉ trystanrp1@gmail.com

Walter W Williams

☎ 601167

✉ waltermenai@yahoo.co.uk

SWYDDOGION

Cadeirydd

Dewi A Morgan, Park Villa,
Lôn Newydd Coetmor,
Bethesda, Gwynedd LL57 3DT

☎ 602440

✉ dewimorgan@live.co.uk

Trefnydd Hysbysebion

Neville Hughes, 14 Pant,
Bethesda LL57 3PA

☎ 600853

✉ nev_hughes@btinternet.com

Ysgrifennydd

Gareth Llwyd, Talgarnedd,
3 Sgwâr Buddug, Bethesda
LL57 3AH

☎ 601415

✉ garethllwyd197@btinternet.com

Trysorydd

Godfrey Northam, 4 Llwyn
Bedw, Rachub, Llanllechid
LL57 3EZ

☎ 600872

godfreydnortham@hotmail.co.uk

Y Llais Drwy'r Post

Owen G Jones, 1 Erw Las,
Bethesda, Gwynedd
LL57 3NN

☎ 600184

✉ post@llaisogwan.com

Nid yw pwyllgor
Llais Ogwan
na'r panel golygyddol o
angenrheidrwydd yn cytuno
â phob barn a fynegir gan
ein cyfranwyr.



DYDDIADUR Y DYFFRYN

TACHWEDD

- 20** Eisteddfod Gadeiriol
Dyffryn Ogwen. Neuadd
Ogwen am 6.00.
- 21** Eisteddfod Gadeiriol
Dyffryn Ogwen. Ysgol
Dyffryn Ogwen am
10.00yb.
- 23** Te Bach. Festri Carmel
Llanllechid. 2.30 - 4.00.
- 24** Cangen Plaid Cymru
Dyffryn Ogwen. Cefnfaes
am 7.00.
- 25** Marchnad Ogwen Nadolig.
Neuadd Ogwen. 6.00 –
9.00.
- 26** Merched y Wawr Bethesda.
"Blodau at y Nadolig".
Margaret Jones. Cefnfaes
am 7.00.
- 28** Ffair Nadolig y Blaid Lafur.
Neuadd Ogwen. 10.00 –
12.00.
- 28** Te Nadolig Eglwys St.
Cross. Ysgoldy Maes y
Groes, Talybont, am 2.00.
- 28** Gig. Band Bacana,
Drymbego, Yucatan.
Neuadd Ogwen am 7.00.

RHAGFYR

- 01** Ffair Nadolig Capel
Bethlehem Talybont.
Y Festri am 6.30.
- 03** Sefydliad y Merched
Carneddi. Dathlu'r Nadolig.
- 07** Merched y Wawr Tregarth.
Cinio Nadolig.
- 10** Cymdeithas Jerusalem yn y
Festri am 7.00.
- 12** Marchnad Ogwen. Neuadd
Ogwen. 9.30 – 1.30.
- 12** Te Nadolig. Eglwys y Gelli
Tregarth am 2.00.
- 14** Te Bach Nadolig. Festri
Carmel Llanllechid. 2.30 –
4.00.
- 17** Plygu Llais Ogwan.
Canolfan Cefnfaes am 6.45.
- 20** Oedfa Nadolig Gymunedol.
Capel Jerusalem am 7.00.

COFIWCH GEFNOGI EIN HYSBYSEBWYR.

Mae
Llais Ogwan
ar werth
yn y siopau isod yn
Nyffryn Ogwen:

Spar, Bethesda,
Londis, Bethesda
Siop Ogwen, Bethesda
Cig Ogwen, Bethesda
Tesco Express, Bethesda
Siop y Post, Rachub

GOLYGYDD Y MIS

Golygwyd y mis hwn gan

Derfel Roberts

Golygydd mis Rhagfyr fydd
Ieuan Wyn,
Talgarneg,
Ffordd Carneddi,
Bethesda,
LL57 3SG.
01248 600297
cylch@tiscali.co.uk

Pob deunydd i law erbyn
Dydd Mercher,
02 Rhagfyr,
os gwelwch yn dda.

Plygu
nos Iau, Rhagfyr 17,
yng Nghanolfan Cefnfaes
am 6.45.

CLWB CYFEILLION LLAIS OGWAN

GWOBRAU TACHWEDD

- £30.00** (15) A.Ray Davies,
Caerdydd.
- £20.00** (139) Eirlys
Edwards, Llandygai.
- £10.00** (57) Gwyn Roberts,
Tregarth.
- £5.00** (19) Gareth Llwyd,
Sgwâr Buddug,
Bethesda.

GWOBRAU BLYNYDDOL

- £100.00** (18) Jennie Jones,
Bryn Caseg,
Bethesda.
- £60.00** (133) Eirwen
Owen, Erw Las,
Bethesda.
- £40.00** (29) Barbara
Owen, Rhos y
Nant, Bethesda.
- £20.00** (166) Rhodri
Williams, Star,
Gaerwen.

LLAIS OGWAN AR CD

Gellir cael copi trwy gysylltu
â Bryn yn swyddfa'r deillion,
Bangor:

☎ 01248 353604

Os gwyddoch am rywun sy'n
cael trafferth â'i olwg, ac a
hoffai dderbyn copi o'r Llais
ar CD bob mis, cysylltwch ag
un o'r canlynol:

Gareth Llwyd ☎ **601415**
Neville Hughes ☎ **600853**

Cyhoeddir gan
Bwyllgor Llais Ogwan
@Llais_Ogwan
Cysodwyd gan
Smala

www.smala.net

☎ 07887 654 251

post@smala.net

Argraffwyd gan

Wasg Dwyfor, Penygroes,
Gwynedd LL54 6DB

☎ 01286 881911



Ariennir yn Rhannol gan
Lywodraeth Cymru

ARCHEBU LLAIS OGWAN DRWY'R POST



Gwledydd Prydain	£20
Ewrop	£30
Gweddill y Byd	£40

Owen G. Jones,
1 Erw Las, Bethesda,
Gwynedd LL57 3NN

☎ post@llaisogwan.com

☎ 01248 600184

Rhoddion i'r Llais

£5.00 Llewela O'Brien er cof am ei thad, Richard Cyril Thomas,
22 Maes Ogwen gynt, a fuasai'n 100 oed ar 17 Tachwedd.

£20.00 Tina Roberts, Maes y Garnedd, er cof am Simon.

£3.50 Ian Russell, Llandygai.

£10.00 Er cof am Gwilym Llewelyn Williams, Maes Caradog, oddi
wrth y teulu.

Cofiwch bod ôl-rifynnau o'r Llais ar gael ar wefan y papur:
www.llaisogwan.com

Pwy Sy'n Cofio Ddoe?

© Dr J. Elwyn Hughes

Dyddiadur Digwyddiadau 1931-1946

1937

- 30/06/1937 (Mercher): Dr William Pritchard yn darfod ym Methesda a Dr Mostyn Williams yn dechrau.
- 21/07/1937 Agor Ysgol Pen-y-bryn, gan y cyn Aelod Seneddol, yr Henadur Ellis W. Davies. Roedd yr ysgol yn gweithredu ers Ebrill 1937 dan ofal E. R. Jones, prifathro'r Adran Iau, a Miss Polly Roberts, prifathrawes y babanod. Athrawon yr Adran Iau (ar yr ail lawr): Emyr Hywel Owen; W. J. Williams; Miss Jane E. Williams, Miss Mary Williams, Miss Gracie Roberts, a Miss Polly C. Morris. Athrawesau'r babanod: Miss V. F. Abbott, Miss Emily Thomas a Miss Enid Davies. Ysgol Carneddi oedd ei theitl swyddogol ond Ysgol Pen-y-bryn oedd hi i bawb o'r dechrau (a dyna'i theitl swyddogol ymhen ychydig amser).
- Daeth Mary Elizabeth Thompson, yr arlunydd, a aned yn Braunton, Dyfnaint (29/07/1895) i Fethesda. Gadawodd oddeutu 1954. Bu farw 29/01/1981 yn Tunbridge Wells.
- Y Parchedig Tom Nefyn Williams yn derbyn galwad i ddod yn Weinidog ar Gapel y Gerlan.
- Cyngor Dinesig Bethesda yn codi tai Ger-nant ym Mraichmelyn (Rhifau 1-19); yn y Carneddi (Rhifau 1-3) ac yn Nhyddyn Canol (Rhifau 1-11).

1938 (tua)

- Cyhoeddi *The Heart of Snowdonia: Bethesda, North Wales: Local Guide Book* (Issued under the auspices of the Bethesda and District Publicity Association).
- Siop John Jones Bookseller, 3 Rhes Ogwen, yn mynd ar dân. Ei ferch oedd y perchennog.

1938

- 01/09/1938 (Llun): Chwarelwyr yn cael wythnos o wyliau am y tro cyntaf yn eu hanes.
- Marjorie Ffrangcon Davies yn cyhoeddi llyfr am ei thad: *David Ffrangcon-Davies – His Life and Book*.
- R. Williams Parry yn symud o Haulfryn, Carneddi, i fyw i Goetmor.
- 08/07/1939: Atodiad Arbennig ar Ysgol Sir Bethesda yn cael ei gyhoeddi gan *Y Cymro*.
- 22/10/1939: Y Parch. Thomas Arthur Jones yn ymddiswyddo o fod yn weinidog Capel Jerusalem.

1940

- Ebrill 22 - 26, 1940: Defnyddiwyd Ysgol y Cefnfaes fel canolfan gorffwys gan yr Awdurdodau Milwrol ac Amddiffyn.
- 21/09/1940 (Mawrth): Gollyngodd yr Almaenwyr fomiau ar yr ardal a lladdwyd Mrs Elin Davies, Llwyn Derw, Rachub, yn 60 mlwydd oed.

1941

- Bradite yn ymsefydlu dros dro yng Nghoed-y-Parc.

1945

- 08/1945: Ar faes yr Eisteddfod Genedlaethol yn Rhosllannerchruog, F. Buller Evans, R. Edmwnd Hughes a J. O. Williams yn penderfynu sefydlu Eisteddfod Dyffryn Ogwen.

1946

- Marw William Griffith, Hen-barc, bardd (ac awdur 'Defaid William Morgan').
- 10/04/1946 (Mercher): Cyfarfod ymadawol Y Parch. T. Nefyn Williams yng Nghapel Gerlan.
- 24/09/1946 (Mawrth): Cyfarfod Croeso Gartref i'r Milwyr yn y Neuadd Gyhoeddus.
- 24/09/1946 (Mawrth): Sydney Orme, Ogwen Terrace, Bethesda, yn marw. 59 oed. Ef oedd perchennog y siop yn Rhes Ogwen – Siop Orme. Roedd ei siop gyntaf lle'r oedd Banc y Nat-West.
- 07/11/1946 (Iau): Cyfarfodydd Croeso i'r Milwyr: Gerlan a Braichmelyn yng Nghapel Gerlan; Carneddi a Phen-y-bryn yn Ysgol Pen-y-bryn; Rachub yng Nghapel Carmel.
- Eisteddfod Gadeiriol Dyffryn Ogwen – y gyntaf.

Tua 1946-47

- Cyngor Dinesig Bethesda yn codi tai ym Maes Coetmor (Rhifau 1-38); ym Maes Bleddyn (Rhifau 1-30) ac yng Nghiltrefnus (Rhifau 1-16).

I'w barhau

CÔR Y PENRHYN

Wedi llwyddiant ysgubol y côr yn America mae'n braf cael bod yn ôl yn ein cynefin ac fe gafwyd dau gyngerdd llwyddiannus arall – un yn Henlllys a'r llall y Llandudno. Yn y ddau gyngerdd fe safodd y gynulleidfa ar eu traed i gymeradwyo'r perfformiadau. Mae hynny bellach yn beth cwbl arferol gan fod amrywiaeth y rhaglen a bywiogrwydd y perfformiadau yn denu ymateb ffafriol iawn gan bawb.

Côr Meibion Llanelli

Ar y 5ed o Ragfyr bydd un o gorau meibion mwyaf adnabyddus Cymru, sef Côr Meibion Llanelli, yn ymuno â ni a'r soprano ifanc dalentog o Gaernarfon, Meinir Wyn Roberts, mewn cyngerdd i ddathlu agor Canolfan Pontio ym Mangor. Bu Meinir yn canu gyda ni yn Columbus, Ohio yn ddiweddar ac fe fydd galw mawr am docynnau i'r noson arbennig hon. Mae tocynnau ar gael yng Nghanolfan Pontio am £12 yr un.

Cymeriadau'r Côr

Cyfes yw hon sy'n rhoi ychydig o fanylion am aelodau Côr y Penrhyn. Yr aelod y mis hwn yw Caleb Jones. Aelod ifanc newydd yw Caleb ond mae eisoes wedi perfformio fel unawdydd yng nghyngherddau'r côr. Bu'n ddisgybl i Owain Arwel yn Ysgol Tryfan ac ar hyn o bryd mae'n astudio cerdd yng Ngholeg y Brifysgol ym Mangor.



Enw llawn: Caleb Rhys Jones.

Oed: 18.

Gwaith: Myfyriwr Cerdd.

Lle wyt ti'n byw?: yn Neuadd JMJ, Bangor.

Un o le wyt ti'n wreiddiol?: Gerlan, Bethesda

Pa dri pheth fasai'n dy ddisgrifio orau?:

Mwynhau bywyd; Bywiog; Un sy'n canu yn y bath.

Ers faint wyt ti'n aelod o'r côr? Ers 2013.

Pa lais wyt ti?: Bariton

Pam wnest ti ymuno â Chôr y Penrhyn?:

Cefais fy recriwtio gan Owain Arwel.

Pa un ydy dy hoff gân yn rhaglen y côr?:

Clychau'r Gog

Pwy ydy dy hoff ganwr/gantores?: Amy Winehouse

Beth ydy dy farn di am ganu pop?: Dwi'n hoffi rhai artistiaid.

Oes gen ti atgof am ryw ymweliad efo'r

Côr?: Ymweliad â'r Unol Daleithiau, Haf 2015.

Pa ddiddordebau eraill sy gen ti y tu allan i'r côr?: Cymdeithasu, cysgu a bwyta.

Oes yna rywbeth faset ti'n hoffi gweld y côr yn ei wneud?: Recordio CD arall.

Merched y Wawr Bethesda



Nos Iau Hydref 28ain cynhaliwyd cyfarfod o'r gangen yn y Ganolfan

Croesawyd pawb oedd yn bresennol a chafwyd rhai ymddiheuriadau. Cydymdeimlwyd yn ddiffuant iawn â theulu'r diweddar Muriel Williams, fu farw ddechrau'r wythnos Bu'n aelod ffyddlon i'r gangen am flynyddoedd lawer Roedd colled ar ei hol pan fethodd a dod i'r cyfarfodydd llynedd

Croesawyd y siaradwr, Dr William Roberts o Landegfan Môn gan y Llywydd Elina Owen.

Bu Dr Roberts, brodor yn wreiddiol o Glyn-nog, yn gweithio fel anesthetydd yn Ysbyty Gwynedd am 32 o flynyddoedd cyn ymddeol rai blynyddoedd yn ôl. Mae'n dad i dri o blant, dau ohonynt yn feddygon wedi eu haddysgu yn ysgol David Hughes.

Ar ôl dechrau ei yrfa fel meddyg plant yn Ysbyty Alder Hey Lerpwl penderfynodd gael tipyn o antur a phrofiadau newydd ac aeth i weithio i Affrica gyda mudiad y Groes Goch. Yno gweithiodd hefyd fel doctor awyr yn teithio o fan i fan mewn awyren i fendio pobol ac i frechu plant rhag heintiau. Bu'n gweithio mewn llawer gwlad a gwelodd ryfeddodau. Tynnodd luniau ar hyd y ffordd, a dyna be gawsom ni ganddo oedd blas ar fywyd yn Affrica trwy gasgliad o'r lluniau a'r stori tu ôl iddynt Cawsom i gyd agoriad llygaidd.

Diolchwyd iddo gan y Llywydd am ei sgwrs ddifyr a hefyd i Gapel Jerusalem am fenthylg y taflunydd digidol a'r sgrin, a hefyd i Griff Morris am osod yr offer wrth ei gilydd.

Cafwyd paned wedi ei pharatoi gan Eirlys Jones a dewisodd y siaradwr y wobwr lwcus, oedd yn rhoddedig gan Jennie Jones. Yr enillydd oedd Elinor Holland.

Ffarwelwyd â'r siaradwr ac aed ymlaen hefo'r gwaith o gyhoeddi digwyddiadau diweddaraf y mudiad yn lleol a chenedlaethol. Cafwyd rhai manylion am drefniadau ar gyfer y cinio Nadolig gan Jean a Gwenno. Gwnaed trefniadau terfynol y bore coffi sy'n mynd i ddigwydd ar y 7fed o Dachwedd.

Margaret Jones fydd hefo ni mis nesaf a gwnaed apêl i bawb ddod â hen drimins Nadolig hefo nhw er mwyn creu pethau hyfryd.

Plaid Ladur Dyffryn Ogwen

Yn nechrau mis Hydref cynhaliwyd taith gerdded nodedig flynyddol y gangen, sef taith o Lyn Ogwen i Fethesda pryd codwyd swm sylweddol o arian at dreuliau'r etholiadau – rhai'n cerdded, rhai'n hel arian a rhai'n gwneud y ddau.

Yna, ynghanol y mis, aeth nifer o aelodau'r gangen i gyfarfod o Blaid Lafur Arfon, i ddechrau trafod y ddogfen drafft ar gyfer ysgrifennu manifestio Plaid Lafur Cymru'r flwyddyn nesaf yn bennaf.

Wedyn, tua diwedd y mis, dechreuwyd canfasio teleffon ar gyfer etholiad 2016 tra bu'n hymgeisydd, Siôn Jones, Bethel, yn brysyr yn cnocio drysau i geisio ennill cefnogaeth.

Fel mewn canghennau eraill cododd nifer yr aelodau yn Nyffryn Ogwen dros 50% ers y yr etholiad cyffredinol ym mis Mai.

Cynhelir Ffair Nadolig flynyddol y gangen yn niwedd mis Tachwedd, sef bore Sadwrn, 28 Tachwedd yn Neuadd Ogwen, Bethesda gyda Siôn Corn, raffl a'r stondinau arferol.

HEN LUN



Tîm Pêl-droed Ysgol Sir Bethesda 1946-47
gan Philip Lloyd Yr Wyddgrug

Diwrnod Cneifio yn Nant Ffrancon?

(y llun a welwyd yn Llais Ogwan - rhifyn Hydref)

Y Ffeithiau Cywir

Cafwyd ymateb i'r llun gan ddau o ddarlennwyr selog y Llais a diolch iddynt am ein cywiro ac am wybodaeth werthfawr.

Neges ffôn gafwyd gan Mr Wyn Roberts, Braich Talog, Tregarth, yn dweud yn bendant mai NID llun "Diwrnod Cneifio yn Nant Ffrancon" oedd hwn, ond yn hytrach bod y llun wedi ei dynnu ar ddiwrnod hel defaid yn Braich ar lethrau Carnedd Llywelyn.

Roedd o yno, ac yn cofio mai ar Wyl y Banc ym mis Awst 1973 y tynnwyd y llun.

Yr ail i ymateb oedd Mrs Gwyneth Morris, Gwaun Gwail, a dyma'r llythyr a ddaeth oddi wrthi hi:-

"Mewn ymateb i lun yn Llais Ogwan ym mis Hydref, nid yn Nant Ffrancon y tynwyd y llun ond ym muarth Braich sydd ar odre'r Elan. Bydd y defaid sydd a'u cynefin ar lethrau'r Elan a Charnedd Llywelyn a Chwm Pen Llafar yn cael eu hel i'r buarth yma i gael eu didoli gan ffermwyr yr ardal. Cafodd y llun ei dynnu tua dechrau'r saithdegau.

Enwau o'r chwith i'r dde:-

(Rhes ôl) John Jones, Dolawen; Jac Roberts, Tanybwllch; ? ; Emyr Parry, Cilfodan; Glyn Thomas, Tan Dderwan; Glyn Owen, Bethesda; Nefydd Davies, Carneddi; Glanfor Davies, Carneddi; Eurwyn Pritchard, Cilfodan; Gwilym Williams, Bryn Eithin; William A. Evans, Bryn Owen; Ffrancon Parry, Tan y Gaer; Arnold Davies, Carneddi; William Roberts, Corbri; ?; Trefor Owen, Cilfodan.

(Rhes ganol) . Joe Evans, Bryn Cul; John Ogwen Thomas, Gwernydd; David Parry, Cilfodan ar ei lin; John Morris, Gwaen Gwail; Wyn Roberts, Tanybwllch; Richard Ogwen Jones, Gerlan; Owi Williams, Bryn Owen; Kevin Williams, Bryn Eithin; Summerville Hills (Scot), Gerlan; Robert Pritchard, Parc; Peter Burgess, Bethesda.

(Rhes flaen) Richard Jones, Bethesda; Calvin Davies, Carneddi; Howard Davies, Carneddi; Donald Dart, Tŷ Dŵr; Elfed Owen, Bethesda; Geraint Parry, Bethesda; Emllyn Davies, Carneddi; Richard H. Jones, Gwaen Gwail. "



Cyngor Cymuned Bethesda

Cynhaliwyd cyfarfod misol y Cyngor ar ddiwedd mis Hydref.

Adroddwyd bod y cynllun Hydro yn dal i ddisgwyl am drwydded tynnu dŵr gan Gyfoeth Naturiol Cymru a bod y Llywodraeth yn dal i ymgynghori ynghylch Ffetis ac ni fydd y sefyllfa yn hollol glir tan fis Ionawr.

Nodwyd y bydd y Cyngor yn ymgynghori â thrigolion Bethesda yn fuan ynglŷn â dyfodol Canolfan Cefnfaes a Maes Parcio arfaethedig Gerlan. Hoffem glywed eich barn ar y ddau destun.

Trafodwyd nifer o lythyrau gan gynnwys un gan Bwyllgor Cyllid Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n ymgynghori ar y Bil Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) drafft. A ydych yn credu y dylai fod gan yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus fwy o bwerau?

Os ydych am gyfrannu at yr ymchwiliad ysgrifennwch at SeneddCyllid@cynulliad.cymru neu Glerc y Pwyllgor Cyllid, Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Bae Caerdydd, CF99 1NA

Eglwys Sant Cedol, Pentir

Clwb 100 Mis Hydref 2015
1af Rhif 23
Ann Williams, Glasinfryn
2il Rhif 22
Ann Williams, Rhiwlas
3ydd Rhif 35
Margaret Willaims, Rhiwen

Gŵyl Diolchgarwch
Fore Sul y 4 Hydref, cynhaliwyd ein Gwasanaeth Cymun Diolchgarwch i ddiolch am y cynhaeaf dan arweiniad Y Parch. Christina McCrea a’r Parch. John Matthews. Roedd yr Eglwys wedi ei harddurno gyda llysiau, ffrwythau, blodau lliwgar a brigau coed euraid a braf oedd gweld cynifer wedi dod ynghyd i ddathlu’r Ŵyl. Danfonwyd y cynnyrch i’r digartref yn Hostel y Santes Fair yn Mangor.

Nos Sadwrn, 10 Hydref cafwyd swper i ddathlu’r cynhaeaf yn Y Ganolfan, Glasinfryn a mwynhawyd bwffe o ddanteithion cynhaeafol.

Ffair Nadolig
Bydd ein Ffair Nadolig eleni yn cael ei chynnal yn Y Ganolfan, Glasinfryn ar brynhawn Sadwrn, 29 Tachwedd am 1.30yh. Bydd stondinau’n cynnwys cynnyrch cartref, anrhegion, crefftau llaw, tombola a raffl ac fe fydd lluniaeth ysgafn trwy gydol y prynhawn. Mae croeso cynnes i bawb.

Gwasanaethau’r Sul
Bydd y gwasanaethau a ganlyn yn cael eu cynnal am 9.45 y bore. Mae croeso i chwi ymuno yn y gwasanaethau:
22.11.15 Boreol Weddi
29.11.15 10.30yb - gwasanaeth ar y cyd yn Eglwys Crist, Glanogwen
6.12.15 Cymun Pawb
13.12.15 Boreol Weddi
20.12.15 Cymun Bendigaidd

Merched y Wawr Tregarth



Nos Lun, Tachwedd 2, daeth aelodau'r gangen at ei gilydd ar gyfer cyfarfod mis Tachwedd gyda Margaret Jones yn llywyddu. Canwyd cân y Mudiad a chroesawodd nifer dda o’r aelodau ynghyd i Festri Capel Shiloh. Anfonwyd cofion at Nesta Williams sydd ar hyn o bryd yn Ysbyty Gwynedd a llongyfarchwyd Moira Farmworth ar ddod yn nain i fachgen bach Sian, ei merch. Delyth Jeffreys o Fraich Melyn oedd y wraig wadd. Mae Delyth yn rhedeg busnes gwneud cacennau a bisgedi o dan yr enw Cegin Brysur ac yn cynnal stondin yn fisol ym Marchnad Ogwen, Bethesda. Mae’n arbenigo mewn paratoi teisennau bach ac yn gwneud rhai o amrywiol flasau. Daeth â pheth o’r cynnyrch hefo hi ac uchafbwynt y noson oedd cael blasu’r danteithion hefo paned ar ddiwedd y sesiwn . Bendigedig! Mae’n braf iawn medru croesawu un fel Delyth sydd wedi mentro ac wedi llwyddo i greu busnes llwyddiannus iawn . Diolchwyd iddi am ei gwaith caled a’i hymroddiad gan Angharad Huws ac roedd yn noson o wir fwynhad i bawb oedd yn bresennol. Nos Lun, Rhagfyr 7, bydd Cinio Nadolig y Gangen yn Y Felin, Pontrug, ac am fwy o wybodaeth cysyllter â’r ysgrifennydd, sef Angharad Williams ar 601544. Ni fydd cyfarfod ym Mis Ionawr ond ar Chwefror 1 bydd noson yng nghwmni Ioan Doyle yn Festri Shiloh am 7.30. Dewch yn llw!!

Carneddi

Derfel Roberts
Llys Artro, Carneddi
☎ 600965
hylaw@btinternet.com

Croeso
Er mai ychydig dros ddau dri chan llath maent wedi symud croesawn Dylan a Lowri a’r plant, Ela a Lili, i Gilfodan gan obeithio y byddant hwythau’n ymgartrefu’n fuan yn eu cartref newydd. Bu’r teulu bach yn byw i lawr y lôn yn Ffordd Carneddi tan yn ddiweddar. Estynnwn groeso hefyd i Jim a Pat Hamilton sydd wdei dod o Dregarth i Ffordd Carneddi i fyw . Mae’r ddau yn ffigurau cyfarwydd i fwyaf trigolion Dyffryn Ogwen a gobeithio y byddant yn hapus yn ein plith.

Cydymdeimlad
Colli ei brawd ym Mrynsiencyn, Ynys Môn fu hanes Mrs Jean Bullock, Ffordd Carneddi. Cydymdeimlwn yn fawr â hi ac â’r teulu oll yn eu profedigaeth. Mae’n meddyliau gyda chi Jean a chyda phawb arall sydd wedi dioddef trallod yn ddiweddar.

Braichmelyn

Rhiannon Ifans
Glanaber, Pant, Bethesda
☎ 600689

Cydymdeimlad
Cydymdeimlwn â Mr a Mrs Aled Parry, 15 Gernant yn eu profedigaeth ddiweddar. Bu farw Mrs Glenys Briggs, nain a hen nain annwyl iawn i’r teulu. Rydym fel ardal hefyd yn cydymdeimlo â theulu’r ddiweddar Eleanor Jones yn eu profedigaeth hwythau, sef Richard, ei phriod, Nerys, Delyth, Angharad a Gareth ei phlant a’r teulu oll wedi colli gwraig, mam a nain. Bu Richard ac Eleanor yn byw yn 2 Gernant am gyfnod cyn symud i’r Gerlan.

Gwellhad buan
Gobeithio bod Mrs Nonna Jones, 2 Pen y Graig yn well erbyn hyn ar ôl cael llawdriniaeth ar ei chlun.

Cofion
Anfonwn ein cofion hefyd at bawb sydd yn cwyno gartref neu mewn cartrefi nyrsio.

SEFYDLIAD Y MERCHED CARNEDDI

Cynhaliwyd ein cyfarfod blynyddol am eleni ar 5 Tachwedd, a hefyd ein swper cynhaeaf i ddarford y flwyddyn 2015. Rhoddodd ein llywydd groeso i bawb gan ymddiheuro dros rai o’r aelodau oedd ddim yn gallu ymuno oherwydd amgylchiadau . Yr oedd ein cofion ym mynd at Violet Williams a dymunodd wellhad buan iddi . Diolchodd i Rita Bullock am yrru’r cofnodion drwy’r flwyddyn i’r Llais, ac i Gwenda Bowen am y llun yn y Llais mis diwethaf, wedi ei dynnu yng Nghlwb Golff Caernarfon ar achlysur dathlu 100 mlwyddiant y sefydliad.

Cawsom fore coffi llwyddiannus iawn mis diwethaf, ac mae ein diolch yn mynd at bawb am eu cefnogaeth ac i’r aelodau am eu cymorth ar y bore .

Darllenwyd cofnodion mis Hydref gan Gwyneth, yna aeth Margaret ymlaen i ddarllen y llythyr misol.

Cyfarfod blynyddol oedd y noson ac felly aeth Gwyneth ymlaen i ddarllen cofnodion am y flwyddyn, a sôn am yr holl westeion a gawsom. Yr oedd wedi bod yn flwyddyn dda iawn gyda nosweithiau difyr a hwyliog .Yr oedd ein llywydd yn ymddeol heno ar ôl dwy flynedd, ac yn diolch yn fawr iawn am y gefnogaeth a gafwyd gan y pwyllgor a’r aelodau .

Y wraig wadd heno oedd Pat Jones, cadeirydd y sir, a bu’n trin a thrafod y sefydliad yn gyffredinol ac ethol llywydd newydd ar gyfer y flwyddyn 2016. Etholwyd Rita Bullock i sefyll am flwyddyn, Gwyneth Morris i aros fel Ysgrifennydd a Jean Hughes yn drysorydd gyda’r aelodau i gyd ar y pwyllgor .

I ddarford y noson cawsom swper blasus iawn o lobscows a chacen afal a hufen.

Enillwyd y raffl gan Glenys Jones, yn rhoddedig gan Doris Shaw. Diolchwyd i bawb gan Margaret Williams.

CYNGERDD Y GLERORFA

Ddechrau Hydref cafwyd Cyngerdd gan y GLERORFA yn Neuadd Ogwen , cyngerdd cwbl Gymreig, ond roedd y nifer yn y gynulleidfa yn siomedig. Cafwyd rhaglen amrywiol yn cynnwys ymdeithdonau, dawnsfeydd ac alawon Cymru, dyna nod Y Glerorfa sef cyflwyno alawon traddodiadol Cymru yn ogystal ag alawon gwerin gwreiddiol mewn dull newydd a bywiog.

CLERWYR oedd yr hen air am y cerddorion a’r beirdd a oedd yn crwydro’r wlad yn ymarfer eu crefft, y gair am eu proffesiwn oed CLERA. Dyma'r enw ar Gymdeithas Offerynnau Traddodiadol Cymru. Cerddorfa Werin Cymru yw'r GLERORFA ac mae'r alawon i gyd ar gof gan y chwaraewyr. Does dim arweinydd ond yn hytrach dau Gyfarwyddwr Cerdd sef y Telynor Robin Huw Bowen Aberystwyth a'r ffidl wraig Gwenno Roberts Abergwyngregyn. Os am fwy o wybodaeth cysylltwch â **Siwan Evans** Gweinyddwr y GLERORFA ar yglororfa@clera.org

Llais Ogwan
Papur Bro Dyffryn Ogwen

Annwyl Olygydd

Annwyl Olygydd,
Daniel Owen ac ‘R.O.’ Bethesda
Diolch i Dr J. Elwyn Hughes am ei ysgrif ‘Pwy Sy’n Cofio Ddoe?’ yn Llais Ogwan, Medi 2014, ac am ddatrys problem imi parthed argraffiad cyntaf nofel Daniel Owen, *Hunangofiant Rhys Lewis*, Gweinidog Bethel, a argraffwyd gan J. Ll. Morris, Yr Wyddgrug. O’r ddwy fil o gopïau, neilltuwyd 901 ar gyfer dros 500 o danysgrifwyr, a enwir mewn *List of Subscribers* 17 tudalen ar ddiwedd y llyfr. Aeth tua 75% ohonynt i gyfeiriadau yng ngogledd Cymru, a dosbarthwyd y gweddill yn eang drwy’r canolbarth, y de a rhannau o Loegr. Ymhlith yr enwogion a danysgrifiodd. Roedd O. M. Edwards, Rhydychen, y Parchedig Elfed Lewis, Hull (newydd fynd yno o’i ofalaeth gyntaf ym Mwcle, Sir y Fflint) a Thomas Gee, golygydd *Y Faner*, Dinbych.

‘R.O.’ Bethesda
Rhestrir un tanysgrifiwr o Fethesda yn unig: John Griffiths, Llidiartygwenyn (archebodd chwe chopi). Ond dilynwyd y brif restr gan un arall: *‘The following per “R. O.” Bethesda*.’ Enw llawn ‘R.O.’oedd Richard Owen; ac (fel y deallais oddi wrth ‘Pwy Sy’n Cofio Ddoe?’) roedd yn ‘Llyfrwerthwr, Llyfr-rwymwr, Argraffydd a Fframiwr, Gwerthwr Newyddiaduron a Misolion’.

Mae’n rhaid bod gan Richard Owen gytundeb gyda Daniel Owen a J. Ll. Morris, oherwydd roedd *‘The following per “R. O.” Bethesda’* yn rhestru 80 o gopïau o’r nofel. Aeth y rhan fwyaf i gyfeiriadau ym Methesda a’r cylch. Ond roedd rhai o’i gwsmeriaid yn byw yn Ffestiniog, Warwick a Bolton, heb sôn am chwech yng Nghricieth (gan gynnwys un *Ship owner* a thri yn byw ar y *Marine Terrace*). Ac ar linell olaf y rhestr nodir bod *“R. O.” Bookseller, Bethesda’* wedi cymryd chwe chopi ei hun.

Daeth Richard Owen i amlygrwydd ym 1887 fel ‘Goruchwyliwr Trefniadol’ i Gwmni Dramayddol Trefriw, ar daith gyda’u haddasiad llwyfan o Rhys Lewis (nad oedd wrth fodd Daniel Owen – ond mae honno’n stori arall).

**Philip Lloyd,
Hafan Deg,
4 Bryn Noddfa,
Yr Wyddgrug. CH7 1YR**

Annwyl Olygydd,
Gwobr Syr Thomas Parry-Williams
Ers dros ddeugain mlynedd bu’r Eisteddfod yn cydnabod ac yn anrhydeddu un sydd wedi gwneud cyfraniad arbennig yn y gymuned, er cof am Syr Thomas Parry-Williams, un a wnaeth gymaint dros yr iaith a’n diwylliant yn ystod ei oes. Ydych chi’n adnabod rhywun sydd wedi gwirfoddoli i helpu pobl ifanc am flynyddoedd lawer rywle yng Nghymru? Hoffech chi enwebu rhywun sydd wedi gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i fywydau pobl yn eich hardal leol? Ydych chi’n awyddus i weld rhywun yn cael ei anrhydeddu ar lwyfan Pafiliwn yr Eisteddfod Genedlaethol am eu gwaith cymunedol?

Efallai felly eich bod chi’n adnabod rhywun y dylid ei h/enwebu ar gyfer y Fedal yn 2016. Mae enwebiadau ar agor ar hyn o bryd, ac mae angen derbyn gwybodaeth am unrhyw un sy’n gymwys erbyn diwedd Ionawr. Roedd Syr T.H.Parry-Williams yn gefnogwr brwd o’r Eisteddfod Genedlaethol, ac yn Awst 1975, yn dilyn ei farwolaeth ychydig fisoedd ynghynt, sefydlwyd cronfa i goffáu’i gyfraniad gwerthfawr i weithgareddau’r Eisteddfod. Gweinyddir y gronfa gan Ymddiriedolaeth Syr Thomas Parry-Williams. Os ydych chi’n gwybod am unrhyw un yr hoffech eu henwebu ar gyfer Medal Syr T.H. Parry-Williams eleni, gallwch lawr lwytho’r ffurflen o wefan yr Eisteddfod – www.eisteddfod.cymru, neu cysylltwch â’r swyddfa ar 0845 4090 300. Y dyddiad cau ar gyfer pob ffurflen enwebu yw 31 Ionawr, a chyflwynir y Fedal mewn seremoni arbennig ar lwyfan Pafiliwn yr Eisteddfod yn ystod Eisteddfod Genedlaethol Sir Fynwy a’r Cyffiniau a gynhelir o 29 Gorffennaf – 6 Awst yn Y Fenni. Cyhoeddir enw’r enillydd ym mis Ebrill. Mae nifer fawr o unigolion yng Nghymru sy’n llawn haeddu derbyn yr anrhydedd, felly beth am fynd ati i enwebu rhywun yn eich cymuned chi?

Yn gywir iawn,
**Elfed Roberts (Ysg. Cyffredinol)
Eisteddfod Genedlaethol Cymru**

Annwyl Gyfaill,
Ar ran Cymdeithas Ddrama Seilo
Caernarfon, anfonaf y nodyn isod i’ch sylw, gan ofyn tybed a fyddai modd i chi roi gofod iddo yn eich papur bro, os gwelwch yn dda. Newyddion! Wedi seibiant estynedig, bydd aelodau Cymdeithas Ddrama Seilo, Caernarfon yn perfformio un arall o weithiau’r Parch Harri Parri yn Theatr Seilo, nos Fercher, Rhagfyr 2 am 7.30 o’r gloch. Byddant yn mynd â ni am dro arall ar hyd strydoedd Porth-yr-Aur a chawn gwrdd â’r Parch Eilir Thomas, ei wraig Ceinwen, Jac Blac, Cecil Siswrn, Seamus Mulligan ac ambell gymeriad brith arall. Edrychwn ymlaen at noson hwyliog. Gellwch gael rhagor o wybodaeth neu archebu tocyn (am £5), trwy gysylltu â Ieuan Jones (01286 674656) neu Merfyn Morgan (01286 672708). Byddem yn ddiolchgar iawn pe gallech gytuno i’n cais.

Gyda diolch,
**Merfyn Morgan
(Ysg. Cyhoeddusrwydd)**

SESIYNAU SIARAD I DDYSGWYR

11.00 -12.00, Ail Ddydd Sadwrn bob mis ym Marchnad Ogwen 11.00 -12.00 , 4ydd Dydd Sadwrn bob mis yng Nghaffi Fitzpatrick's.

Am fwy o wybodaeth neu i wirfoddoli yn y sesiynau siarad, cysylltwch â Meleri ar **01248 602131**

Pentir

Anwen Thomas
Min yr Afon,
11 Rhydygroes, Pentir

☎ 01248 355686

Hoffai Sian ddiolch i’w chyn gymdogion oll ym Mhentir a thu hwnt yn Rhiwlas, am y blynyddoedd o gefnogaeth a chwmniaeth a gafodd tra’n byw yng Nghreigfryn. Mae wedi bod yn chwith iddi adael y pentref a’r fro mewn sawl ffordd - pentref genedigol Marged a meithrinfa’r ddwy chwaer. Wrth iddynt dorri cwys newydd ac ymgartrefu yn ardal Gerlan ar lethrau Moel Faban dymuna Siân dalu teyrnged i fro Moelyci a Moel Rhiwen drwy’r ychydig linellau canlynol:

Yr hen furddun
A dacw hi,
fel cramen ym mhlyg y llethr
o dan y gwylwyr canghennog.

Crugiau cerrig yw ei hymylon.
Beth oedd trwch y waliau tybed?
A beth am eu gwneuthuriad?
Oes gweddillion mortar neu wyngalch,
ynteu cerrig dirodres y ffridd oeddynt?
Pa fath o le tan gynhesodd y teulu?
Un fawr llydan hefo trawst cryf
ynteu dwll bach islaw simdde gul?
A beth am y distiau i ddal y to?
Preniau sgwâr wedi’u llifio’n llyfn
ynteu foncyffion garw rhisglog?
A’i llechi tenau a thwt,
ynteu clytiau trwchus bob maint
oedd yn cadw’r glaw draw?

Chwiliwn yn ddeheuig am gliwiau
ond mae adleisiau’r adfail
wedi hen gilio i’r cilfachau.
Nid cragen oedd y tyddyn,
ond cartref,
i rod ddiddiwedd y flwyddyn gron.
Y dyheu a’r caru,
y chwysu a’r blino,
y cyffro a’r siom.

A drigodd bodlondeb yma?
Eneidiau wedi ymdoddi i’w hamgylchedd?
Ynteu frwydro’n barhaol i ddofi llecyn,
ar foelydd gwyllt y gorllewin,
oedd perwyl eu bywydau?

Efallai bu Maes Meddygon yn faes y gad
ond lliniarwyd y briwiau gan amser.
Llonydd y gorwedd y murddun yn awr
yn encil braf yn ei gynefin.

Siân Shakespear

EGLWYS UNEDIG BETHESDA

LLENWI’R CWPAN

Dewch am sgwrs a phaned

Bob bore dydd Iau rhwng 10.00 o’r gloch a hanner dydd



Ar draws

- 1 Dim _ _ _ _ , dim siw na miw (4)
- 4 Un o'r nwyddau o fasged y sipsi gynt (3)
- 6 Y pluog ail-adroddus a welais 'wrth ddychwel tuag adref' (4)
- 8 I ble'r â 6 Ar Draws yn y gaeaf (6)
- 9 Mae o flaen yr ystad sy'n flêr i gyd (6)
- 10 Bythgofiadwy (8)
- 11 Manylion a gwybodaeth a fwydir i gyfrifiadur (4)
- 12 Mae'r person yng nghanol camau gwallus (13)
- 17 Un fel hyn oedd Robin yn ôl yr hen gân (4)
- 19 Adeiniog y cerdyn Nadolig, ond gwahanol ei natur i 17 Ar Draws (5,3)
- 22 Mae Iddew da yn rhoi ei air, waeth pa mor ddryslyd ydyw (6)
- 23 Paradwys (6)
- 24 Lliw'r llanc a'r bore bach (4)
- 25 'Mi fendi di pan _ _ _ yr haf *cân werin* (3)
- 26 Arswydo (4)

I lawr

- 2 O'r ddaear ym Môn i ginio Sul (5)
- 3 Ai dyma siaredir yn 23 Ar Draws ? (7)
- 4 Yn Ne America, a llawer o aur yno yn ôl un emynydd (5)
- 5 Un sy'n gwarchod goriadau'r ysgol (7)
- 6 Aed ac aros rhag i'r dŵr ferwi trosodd (5)
- 7 Un o gyn wledydd yr hen Iwgoslafia (7)
- 10 Yr Wyddor (1,1,1,)

- 13 Swnio fel pe bai 5 I Lawr yn weithiwr fel hyn, yn hollol hanfodol (7)
- 14 Chwith ei golli eleni – brenin y canu gwerin Cymreig (7)
- 15 Hanfodol rhag suddo (7)
- 16 ' _ _ _ Gynghrair Cymru', prif adran peldroed ein gwlad (3)
- 18 Pencampwr bocsio, pencampwr rasio ceir, a siop enfawr (5)
- 20 Mynd yn ôl i weld wyneb y ferch hardd (5)
- 21 Cyn i'r amser ddod i ben (1,4)

Atebion Hydref 2015

AR DRAWS 1 Chweugain, 5 UCAC, 8 Efallai 9 Dyro, 10 Man, 12 ISA, 13 Priodol, 15 Ŵyn, 17 Ifori, 18 Dwy, 19 Llanddewi, 20 Oer, 22 Ias, 24 Ogof, 25 Cnocio, 27 Iarll, 28 Ysbrydol. **I LAWR** 1 Chwim 2 Eleni, 3 Gwahaniaeth, 4 IRA, 6 Cryndod, 7 Conglwyd, 11 Bilidowcar, 13 Profi, 14 Gwallgofi, 16 Nantoer, 21 Rioed, 23 Sawl, 26 Nes.

Dau gamgymeriad gafwyd yn atebion croesair Hydref, sef 'môn' yn lle 'man' a 'swil' yn hytrach na'r ateb cwir 'sawl'. Ond daeth **atebion hollol gywir gan** y canlynol : Eirlys Lewis, Penicuik, Yr Alban; E. E. Roberts, Llanberis; Gwyneth Morris, Gerlan; Myrddin Williams, Capel Uchaf, Clynnog; Iona Wyn Jones, Llandygai; Rita Bullock, Anne Smith, Gwen Evans, Bethesda; Myra E. Evans, Niwbwrch; Ellen Whitehouse,

1	2		3		4		5		6		7	
8							9					
10									11			
12	13				14				15			16
17			18		19		20				21	
22							23					
24					25				26			

Atebion erbyn **1 Rhagfyr** i ‘Croesair Tachwedd’, Bron Eryri, 12 Garneddwen, Bethesda. LL57 3PD

Enw:

Cyfeiriad:

Birmingham; Elizabeth Buckley, Rosemary Williams, Gareth a Sara Oliver, Dulcie Roberts, Tregarth; Gwenda Davies, Llanfairpwll; John a Meirwen Hughes, Abergele; Donna Coleby, Penwortham; Doris Shaw, Bangor; Derek a Mai Jones, Rhiwlas; Gwenda Roberts, Rhosmeirch; Karen a Tom Williams, Elfed Evans, Mary Jones, Llanllechid; Myfanwy Jones, Gaerwen; Gareth William Jones, Bow Street; Gaynor Elis-Williams, David Morgan, Carneddi; Gwyneth Jones, Glasinfryn; Dilys A. Pritchard-Jones, Abererch; Emrys Griffiths, Rhosgadfan.

Mae'r wobr yn mynd i'r enw cyntaf o'r het, sef cynnig **Gwilym a Barbara Owen, 6 Rhos y Nant, Bethesda**. Llongyfarchiadau calonnog i chi.

Chwilair Sgerbwdd

A	S	W	I	D	A	R	A	W	F	H	R	I	E	J	L	C	M	B	V
B	H	X	J	U	I	S	V	S	H	E	I	M	G	V	H	M	D	W	H
U	M	W	N	R	E	T	S	H	W	M	E	R	W	S	Z	M	X	V	A
D	D	L	N	A	P	A	U	Q	U	S	O	F	R	D	P	Y	Q	Z	G
A	R	N	H	C	U	A	N	N	E	S	A	R	Y	L	L	E	W	A	C
S	U	A	M	W	N	O	Y	R	I	A	S	W	Z	U	T	F	D	X	U
G	P	W	R	H	C	Q	H	W	E	H	D	O	Y	E	E	G	E	O	M
W	H	E	P	T	T	C	B	B	C	D	U	U	J	P	L	T	M	I	V
R	V	D	C	B	B	F	R	F	R	O	G	J	V	I	I	R	R	X	I
N	M	H	T	T	O	S	K	O	O	P	W	R	C	M	K	C	B	O	R
C	C	X	V	R	Y	H	F	S	T	M	R	E	F	Y	J	D	Z	H	B
E	C	W	O	S	C	Y	R	A	I	X	N	I	L	X	J	J	M	B	W
F	T	E	X	M	N	D	X	K	F	U	P	C	Q	Y	O	I	L	F	E
N	R	Z	Q	R	R	O	C	T	D	G	W	S	L	A	Z	E	B	E	A
J	K	J	W	C	L	N	L	R	V	O	G	J	L	P	W	P	S	G	S
O	W	G	P	O	N	T	Y	R	Y	S	G	W	Y	D	D	J	I	J	Q
U	S	L	F	S	V	T	X	E	U	G	B	H	S	L	Z	E	F	A	F
A	X	A	I	B	I	T	I	W	T	I	Z	H	K	V	A	G	L	B	N
K	A	D	S	I	K	O	G	D	F	P	E	N	G	L	O	G	E	H	B
S	I	U	R	O	X	A	G	F	X	R	A	E	E	K	K	D	P	A	N

Yn y chwilair mis yma mae enw

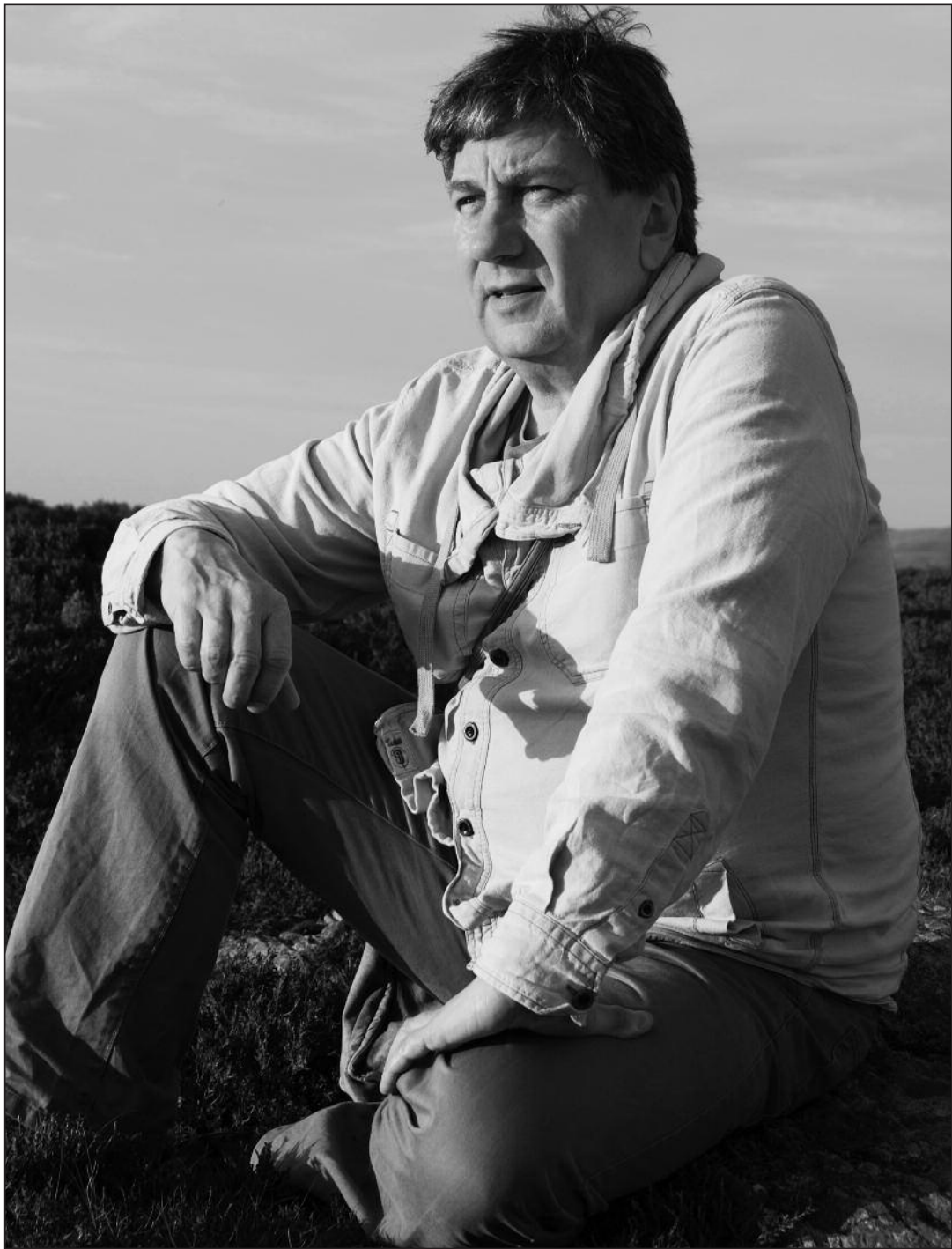
DEUDDEG ASGWRN Y CORFF

Mae un cliw wedi ei ddangos yn barod. A oes modd i chwi ddod o hyd i'r gweddill? (Mae LL, CH, DD, TH, acyb yn **un** llythyren yn y Gymraeg, ond i bwrpas y chwilair dangosir hwynt fel dwy lythyren ar wahân).

Atebion gydag enw a chyfeiriad i Andre Lomozik, Zakopane, 7 Rhos y coed, Bethesda, Bangor, Gwynedd, LL57 3NW, erbyn Rhagfyr 1af . Bydd gwobr o £10 i'r enw cyntaf allan o'r het. Os na fydd unrhyw un wedi canfod y deuddeg, yna'r rhif agosaf fydd yn cael y wobr.

Y SGERBWD ydi testun y chwilair y mis yma. Roeddwn yn gwylio rhaglen ar y teledu am archaeolegwyr yn cloddio yn Ne Lloegr, ac yn darganfod cyrff wedi eu claddu ers rhai miloedd o flynyddoedd. Dyma feddwl am destun i'ch difyrru. Nifer fawr wedi methu EGLWYSEG yn y chwilair y mis diwethaf. **Dyma atebion Hydref**:- Abergele; Acrefair; Betws yn Rhos; Bryn Rhyd yr Arian; Capel Garmon; Dinbych; Eglwyseg; Eryrys; Froncysyllte; Gresffordd; Llanarmon-yn-Iâl; Y Berwyn. Dyma enwau'r rhai a gafodd yr ateb cywir:- Rosemary Williams, Tregarth; Elfed Bullock, Maes y Garnedd; Dilys A. Pritchard-Jones, Abererch, Pwllheli; Gwilym a Barbara Owen, Rhos y Nant, Bethesda; Gareth a Sara Oliver, Tregarth; John a Meirwen, Abergele; Gwenda Roberts, Rhosmeirch, Ynys Môn; Mary A. Jones, Llanllechid. Enillydd Hydref oedd: Gwenda Roberts, Gorwel Deg, Rhosmeirch, Ynys Môn. LL77 7SJ

Teyrnged i Gwynfor ab Ifor



Ar lethrau Moelyci fis Mehefin eleni. Llun: Heulwen Bright

Cafodd Gwynfor ab Ifor ei eni yn 1954, yn ail blentyn i Ifor a Gwenno Parry, Rhos Groes, Sling. Roedd Emyr wedi cyrraedd o'i flaen, ac roedd Doris i'w ddilyn. Fe'i magwyd ar aelwyd werinol mewn cymdeithas a oedd bryd hynny yn un glòs a chwbl Gymraeg. Datblygodd yn ŵr hyddysg a diwylliedig. Cymraeg ac Athroniaeth oedd pynciau ei radd gyfun yn y coleg yn Aberystwyth, ac wedi graddio aeth ymlaen i'w gymhwyso'n athro ac ennill Tystysgrif Addysg. Dychwelodd i'w bentref genedigol ac ymgartrefu yn ei hen stryd, ac am gyfnod bu'n dal gwahanol swyddi gweinyddol efo Cyngor Sir Gwynedd. Priododd â Bethan a chawsant bedair merch - Elin, Angharad, Mari a Rhiannon. Enillodd radd Meistr mewn Gweinyddu Busnes a chael ei benodi'n brif weinyddwr y Coleg Normal. Yn ddiweddarach, enillodd radd uwch arall, gradd Meistr mewn Addysg. Testun ymchwil y radd honno oedd 'Cymraeg Ysgrifenedig Cyfoes : Agweddau ar Safoni'r Iaith'. Pan ymunodd y Coleg Normal â Choleg Prifysgol Cymru Bangor,

daeth yn gofrestrydd cynorthwyol, cyn cael ei benodi'n gyfieithydd efo Cyngor Sir Conwy. Yn y flwyddyn 2000, sefydlodd o a Bethan gwmni cyfieithu Tasg efo'u swyddfa yn Gorffwysfa, yr hen gapel yn Sling a drowyd yn dŷ ganddynt. Yn ddiweddarach, agorwyd swyddfa ganddynt yn y Stryd Fawr ym Methesda. Roedd yn gerddor da. Efo llais swynol, bu'n aelod o Gôr y Penrhyn am gyfnod gan sgwennu geiriau caneuon ar eu cyfer. Yn ystod dyddiau coleg ac wedyn bu o a chyfeillion iddo fel y grŵp Sbw't a'r Tornado yn difyrru cynulleidfaoedd, yn codi hwyl a chanu caneuon a gyfansoddwyd gan Gwynfor a rhai o ganeuon poblogaidd Adar Tydfor. Fel ei dad, roedd o'n gerddwr mawr ac yn hen gyfarwydd â'r hen lwybrau yn Nyffryn Ogwen a'r cyffiniau. Does dim llawer yn ôl ers pan oedd o'n cerdded Clawdd Offa ac yn ddiweddar bu'n cerdded rhan o daith y bererindod draddodiadol i Santiago de Compostela. Roedd o'n fardd galluog a gwreiddiol. Ei awr fawr oedd ennill cadair yr Eisteddfod

Genedlaethol yn Abertawe yn 2006, a chafwyd achlysur nodedig a chofiadwy i'w longyfarch yn y Neuadd ym Methesda. Gallai sgwennu pethau dwys a digrif ac roedd o'n aelod anhepgor mewn timau ymryson. Mi gawson ni lawer o hwyl yn cyd-dalyrna yn ystod yr 1970au a'r 1980au efo tîm Dyffryn Ogwen mewn gornestau ledled yn wlad yn Nhalwrn y Beirdd ar y radio ac efo tîm Sir Gaernarfon ym Mhabell Lên yr Eisteddfod Genedlaethol. Roedd yna hen ddathlu pan enillon ni'r Talwrn yn 1981 ac Ymryson y Babell Lên yn Llanbedr yn 1984. Bu'n cyfrannu cerddi'n ysbeidiol i'r cylchgrawn barddol *Barddas*, a bu'n golofnydd am gyfnod dan olygyddiaeth Alan Llwyd. Mi soniais i fod y fro, Dyffryn Ogwen – a Sling yn benodol wrth gwrs – yn ganolog iddo fo. Dyma englyn a gyfansoddodd i Sling:

Darn bach o ystyr ein byd, – lle ynof,
Lle i hoen ddychwelyd;
Lle i weld yn well o hyd,
Lle i fyw fy holl fywyd.

Y tro olaf i mi weld Gwynfor oedd yn siop Londis, ychydig cyn ei farw. Roeddwn i'n codi'r papur ac yntau yno yr un pryd. Roedd o'n gwisgo'i het ffwr a minnau'n gwneud rhyw sylw am yr het a pha mor fain oedd y gwynt, a dyma grybwyll y tŷ newydd. Roeddwn wedi ei weld o efo Dylan yng nghefn y fan yn edrych ar samplau carpedi, a dyma ddweud 'Be ydi hi am fod heddiw, felly?' 'O, paentio', medda fo. Yna, roedd o wedi troi ar ei sawdl a ffwrdd â fo, a minnau'n edrych arno fo'n mynd trwy'r drws. Mae'n chwith meddwl ei fod wedi'n gadael ni ac yntau'n ddim ond 61 oed. Mae'n meddyliau a'n calonnau ni efo'i deulu yn eu hiraeth.

Ieuan Wyn

Diolch

Dymuna Elin, Angharad, Mari a Rhiannon o Gorffwysfa, Sling a Bethan a'r teulu ddatgan eu diolch cywiraf am bob arwydd o gydymdeimlad a charedigrwydd a ddangoswyd tuag atynt yn eu profedigaeth lem o golli eu tad Gwynfor ab Ifor yn frawychus o sydyn.

YN EISIAU - GWIRFODDOLWYR!

Mae Neuadd Ogwen angen mwy o wirfoddolwyr i helpu yn ystod ein digwyddiadau.

Eich neuadd chi yw hon!

Am ragor o wybodaeth: Cysylltwch ag Owain ar 01248 208 485 neu 07442 532 746 owain@neuaddogwen.com neu gyrrwch neges drwy dudalen Facebook y Neuadd

Rachub a Llanllechid

Dilwyn Pritchard
Llais Afon, 2 Bron Arfon,
Rachub LL57 3LW

☎ 601880

Clwb Hanes Rachub, Caellwngrydd a Llanllechid.
Daeth criw da iawn i festri Carmel i wrando ar sgwrs, ac i edrych ar luniau diddorol o'r ardal yng nghwmni'r Dr J Elwyn Hughes. Roedd ganddo luniau o nifer helaeth o adeiladau sydd bellach wedi diflannu, - yn siopau, capeli, rhesi tai, tomennydd llechi yn ogystal â lluniau o adeiladau ac ardaloedd sydd wedi newid yn arw! Cafwyd hanesion am hen wreigan fyddar o Rachub a glywodd am y tro cyntaf ers blynyddoedd pan ffrwydrodd y 'Talcan Mawr'! Gwelwyd lluniau rhes o dai ac eglwys a gladdwyd dan domennydd y chwarel, clywyd am gampau anhygoel yr Hôrn Gard lleol yn ystod yr Ail Ryfel Byd, yn ogystal â dull unigryw Wil Wandrin o drwsio 'watch'! Gwych! Bydd ein cyfarfod nesaf ar Dachwedd 25, pan fydd Dafydd Fôn Williams yn son am 'Ddau Deulu Lwcus'.

CLWB HANES RACHUB A LLANLLECHID.

Nos Fercher, Tachwedd 25ain am 7 o'r gloch

yn Festri Capel Carmel.

'Dau Deulu Lwcus'

Dafydd Fôn Williams

CROESO CYNNES!

CARMEL - Daeth cynulleidfa ardderchog i'r gwasanaeth Diolchgarwch am y Cynhaeaf yng Nghapel Carmel eleni. Y plant a'r bobl ifanc fu'n cynnal y gwasanaeth, a hynny'n ardderchog iawn, a chawsom ninnau fendith o gyd addoli gyda hwy. Diolch i Mrs Gwenan Davies-Jones, Pennaeth Ysgol Llanllechid am ddod atom yn ôl ei harfer i'r gwasanaeth gan roi gair pwrpasol ac amserol i'r plant a'r bobl ifanc. Roedd y casgliad o £150 yn mynd at gronfa C.W.M, sef y Genhadaeth Fyd Eang, sy'n gwneud gwaith arbennig i helpu plant a phobl ifanc mewn gwledydd tlawd drwy'r byd.

Cydymdeimlo
Yn ystod y mis wynebodd Ann a Raymond Tugwell brofedigaeth o golli mam Ann yng Ngarneddwen, Bethesda. Roedd Mrs Roma Griffiths yn 92 mlwydd oed ac yn un o gymeriadau'r ardal, ond fe'i llethwyd hi dros y blynyddoedd

diwethaf gan salwch cas. Derbyniwch, fel teulu, ein cydymdeimlad yn eich profedigaeth.

Diolch
Mae Ann a Raymond am ddiolch i bawb am y cardiau, y rhoddion y galwadau ffôn a gawsant yn dilyn eu profedigaeth o golli Roma, mam Ann, roeddynt yn gysur mawr iddynt. Trosglwyddwyd y rhoddion a dderbyniwyd er cof am Mrs Griffiths i'r gofalwyr a'r nyrsys a fu'n edrych ar ôl Roma mor annwyl.

Anfonwn ein cydymdeimlad hefyd at Ffion a Paul Rowlinson, Parc Villa hwythau wedi wynebu profedigaeth o golli mam Ffion, Mrs Eurwen Pennant Lewis yn Llanfairpwll. Derbyniwch chwithau ein cydymdeimlad. Colli ei brawd, Don, ym Mhenrhosgarnedd a wnaeth Mrs Dora Williams, Bron Arfon. Anfonwn ein cydymdeimlad ato chwithau Mrs Williams.

Clwb Llanllechid
Cynhaliwyd ein cyfarfod ar 21 o Hydref. Ein siaradwraig oedd y Parchedig Christina McCrea a threuliwyd prynhawn diddorol yn gwrando arni'n adrodd hanes ei magwraeth yng Ngogledd Iwerddon yn ystod cyfnod anodd iawn. Wedi graddio mewn fferylliaeth ym Mhrifysgol Manceinion, dychwelodd i Belfast i weithio fel fferyllydd mewn ysbyty. Treuliodd gyfnod o dair blynedd yn Zambia yng ngwasanaeth y VSO wedi hynny. Daeth i Ogledd Cymru rai blynyddoedd yn ôl bellach a bu'n gweithio am gyfnod maith fel fferyllydd yn Ysbyty Gwynedd. Rydym bellach yn ei hadnabod

fel Ficer sy'n gwasanaethu eglwysi Bro Ogwen. Rydym yn ei llongyfarch yn fawr iawn am ddyysgu'r iaith Gymraeg ac yn falch ei bod yn teimlo'n ddigon hyderus i'w ddefnyddio yn ei gwaith yn ddyddiol. Diolch i chwi am brynhawn diddorol iawn. Rhoddwyd gwobr y raffl gan Olwen a'r enillydd oedd Vera. Roedd y te yng ngofal Medi a Rita. Bydd y cyfarfod nesaf ar Dachwedd 18fed yn Festri Carmel. Bydd croeso i chwi ymuno â ni.

Dyrchafiad
Llongyfarchiadau i Alys Williams, Hen Barc ar gael dyrchafiad i swydd Rhingyll yn Heddlu Metropolitan Llundain. Mae hi wedi dechrau yn y swydd newydd yn ardal Tower Hamlet o'r brifddinas.

Gwellhad Buan
Dymunwn wellhad buan i Mrs Augusta Williams, Bron Arfon sydd wedi derbyn llawdriniaeth yn Ysbyty Gwynedd.

Talent cerddorol
Llongyfarchiadau i Gwydion Rhys, Bron Arfon ar ei lwyddiant yn Eisteddfod Gadeiriol Deiniolen yn ddiweddar. Enillodd Gwydion, sy'n 12 oed, ddwy gystadleuaeth, sef unawd offerynnol (offerynnau ac eithrio pres) blynyddoedd 7-11, ar y piano, ac ysgoloriaeth yr eisteddfod (blynyddoedd 7-11) am ei berfformiad ar y sielo.

Cofion
Anfonwn ein cofion at Ron Parry, Yr Hen Ysgol sydd ddim wedi bod yn dda yn ddiweddar, ac ar ddathlu ei ben-blwydd ar ddechrau'r mis.



Capel Bethel

Oedfaon y Sul

Tach.	22	Parchg. Huw Pritchard
Tach.	29	Dafydd Iwan
Rhag.	06	Parchg. Harri Parri.
Rhag.	13	Gweinidog.
Rhag.	20	Parchg. Edmond B. Owen.
Rhag.	27	Dim Oedfa.

Oedfaon am 2.00 o'r gloch.
Croeso cynnes i bawb.

Capel Carmel

Trefn Gwasanaethau

Tachwedd 22: Ein Gweinidog (Oedfa Fedydd am 3.15yp)

Tachwedd 29: Oedfa Rhagfyr 6: Ein Gweinidog (Cymun)

Rhagfyr 13: Canon Idris Thomas

Rhagfyr 20: Oedfa Nadolig

Oedfaon am 5.00yp oni nodir yn wahanol.

Ysgol Sul am 10.30yb

Dwylo Pysur, nos Wener am 6.30yh.

Te Bach: Dydd Llun 23

Tachwedd. 2.30 – 4.00yp.

Te Bach Nadolig: Dydd Llun, 14 Rhagfyr. 2.30 – 4.00yp.

Croeso cynnes i bawb.

Ysbyty
Bu tri o'n haelodau yn yr ysbyty yn ddiweddar sef:- Mr. Michael Williams, Lôn Groes, Elliott Tugwell, Maes Bleddyn a Miss Violet Williams, Adwy'r Nant. Anfonwn ein atoch. Cofion a'n dymuniadau gorau am wellhad buan.

Cydymdeimlo
Anfonwn ein cydymdeimlad fel Eglwys at Mr. a Mrs. Raymond Tugwell, Ffordd Llanllechid, a'r teulu oll yn eu profedigaeth fawr o golli mam Ann, sef y ddiweddar Mrs. Roma Griffith.

Priodas
Ar ddydd Sadwrn, 24 Hydref, cynhaliwyd priodas un o'n haelodau, sef Dawn, merch Mr. a Mrs. David Sullivan, Maes Coetmor, a Peter Liam Collier o Dde Cymru. Gwasanaethwyd gan ein gweinidog, y Parchedig D. John Pritchard. Llongyfarchiadau a phob dymuniad da iddynt.

EGLWYS UNEDIG JERUSALEM, BETHESDA – Tŷ CAPEL AR OSOD

3 Llofft, gwres canolog, a safle parcio hwylus.

Disgwylir i'r tenantiaid gyflawni rhai dyletswyddau ysgafn ynghlwm ag adeiladau'r Capel.

Am fwy o fanylion, cysyllter, trwy lythyr neu ebost yn unig, â'r Ysgrifennydd: Walter Williams, Arenig, 14, Erw Las, Bethesda, Bangor, Gwynedd. LL57 3NN.

Ebost: waltermenai@yahoo.c.o.uk

Mynydd Llandygái

Theta Owen

Gwêl y Môr, Mynydd Llandygái

☎ 600744

Eglwys St. Ann a St. Mair

Tach. 15: Boreol weddi

Tach. 22: Cymun

Tach. 29: 10.30 y.b. Cymun

- Eglwys Crist, Glanogwen

(Yr unig wasanaeth yn y Plwyf y Sul hwn).

Rhag. 6: Gwasanaeth Teuluol.

Rhag. 13: Cymun

Rhag. 20: Gwasanaeth "Naw Llith a Charol".

Dechreuir am 9.45 y.b.

Estynnwn groeso cynnes i bawb.

Os oes unrhyw un yn dymuno derbyn Cymun gartref neu unrhyw wasanaeth arall cysylltwch â'r Wardeiniaid - Peter Price (601199) neu Janet Williams (600434).

Mae'r Ficer, Y Parchedig Christina Mc.Crea yn barod bob amser i siarad ag unrhyw un o'r plwyfolion. Cysylltwch a hi ar 372249.

Ein dymuniadau gorau i bawb sy'n sâl ar hyn o bryd. Anfonwn ein cofion cywiraf atoch i gyd.

NEWID DYDDIAD

Yn anffodus bu'n rhaid newid dyddiad y ‘Ffair Nadolig’.

Cynhelir y ffair brynhawn Sadwrn 21ain Hydref rhwng 2 - 4 o'r gloch.

Bydd amrywiaeth o stondinau, ac wrth gwrs estynnwn croeso cynnes i bawb i ddod atom a sgwrs a phaned.

Gwellhad Buan

Mae llawer wedi bod yn wael ond wedi dod adref o'r ysbyty erbyn hyn. Yn eu plith mae Gwilym Bullock, David O'Connor a Sandra Bullock.

Anfonwn ein cofion atoch gan fawr obeithio eich bod yn teimlo tipyn yn well!

Bingo

Bydd y Clwb Ieuenc tid yn cynnal Bingo Nadolig yn y neuadd ar nos Fawrth, 24 Tachwedd, am 7 o'r gloch. Croeso cynnes i chwi i gyd.

Clwb y Mynydd

Bydd y trip siopa Nadolig i Gaer yn cychwyn am 9 y bore ar 18 Tachwedd.

Cynhelir y cinio Nadolig yn Llandudno ar 2 Rhagfyr.

Bws yn cychwyn am 11 y bore.

Talybont

Neville Hughes

14 Pant, Bethesda

☎ 600853

Dymuna

Llew Jones, 2 Cae Gwigin, Talybont, ddiolch o waelod calon am yr holl gyfarchion, cardiau ac anrhegion a dderbyniodd ar achlysur ei ben-blwydd arbennig yn ddiweddar.

Cafodd ddiwrnod wrth ei fodd trwy ddathlu yng nghwmni ei deulu. Roedd ei or-wyrion/ wyresau, naw ohonynt, wrth eu boddau yn ei helpu i chwythu'r holl ganhwyllau ar y gacen!

Diolch hefyd i aelodau Bwrlwm, Capel Bethlehem am gofio'r pen-blwydd a pharatoi cacen iddo.

Geni

Llongyfarchiadau i Lynette a Mark Jones, 3 Ystad Coetmor, Bethesda ar enedigaeth merch, Doti Gwlith, ar 13 Medi.

Chwaer fach i Boe Celyn a Leni Ceirios, ac wyres newydd i John a Margaret Baston, Bro Emrys.

Teulu Newydd

Croeso cynnes i Amanda a'r teulu i'w cartref newydd yn 11 Dolhelyg.

Cydymdeimlad

Anfonwn ein cydymdeimlad at Dylan a'r teulu, 14 Dolhelyg.

Dylan wedi colli ei fam, sef Mrs. Muriel Williams, o Fethesda.

Eglwys Maes y Groes

Anfonwn ein cydymdeimlad dwys at Cora Hutchinson a'r teulu yn eu profedigaeth o golli chwaer a modryb oedd yn annwyl iawn ganddynt.

Edrychwn ymlaen at y Te Nadolig blynyddol a gynhelir eleni yn Ysgoldy Maes y Groes ar bnawn Sadwrn, 28 Tachwedd am 2 o'r gloch. Fel arfer, bydd yno raffl a stondinau hefyd. Pris mynediad yn ddim ond £2.50.

Tregarth

Olwen Hills (Anti Olwen)

44 Bro Syr Ifor, Tregarth

☎ 600192

Angharad Williams

23 Ffordd Tanrhiw, Tregarth

☎ 601544

Croeso

Dymunwn y gorau i Alun, Ceri a'r genod. Anna a Gwen, sydd wedi symud o'r Gerlan i Garw, Tregarth. Croeso mawr i'r pentref!

Colli Gwynfor

Gyda thristwch mawr dros yr

ardal y daeth y newydd trist am farwolaeth Gwynfor ab Ifor a Hydref 26. Un o hogia Sling oedd Gwynfor ac ef enillodd y gadair yn Eisteddfod Abertawe a'r Cylch yn 2006. Cydymdeimlwn gyda'r holl deulu yn eu galar, yn arbennig ei bedair merch, Elin, Angharad, Mari a Rhiannon, ei chwaer Doris a'i frawd Emyr, a'i fodryb Lilian. Trist iawn yw meddwl am Sling heb Gwynfor.

Colledion

Cawsom ddwy golled yn Shiloh yn ddiweddar pan fu farw dwy o'r aelodau.

Cydymdeimlwn gyda theulu Mrs Roma Griffiths, Llanllechid. Bu'n aelod ffyddlon ac yn dod i'r gwasanaethau gyda'i merch Gwen hyd ei salwch diweddar.

Bu'r angladd yng Nghapel Carmel, Llanllechid.

Ar Hydref 31 daeth y newyddion trist am farwolaeth un arall o aelodau Shiloh sef Mrs Eurwen Pennant Lewis, Llanfairpwll. Bu Eurwen hefyd yn ffyddlon gyda ni yn Nhregarth wedi'i chapel gau yn Llanfairpwll gan ymuno gyda'i merch Ffion Rowlinson, yn y gwasanaethau.

Bu'r angladd yn Shiloh Dydd Sadwrn, Tachwedd 7.

Capel Shiloh

Oedfa am 5.00

Tachwedd 15 - Gwyndaf Jones, Bangor

Tachwedd 22 - Dafydd Coetmor Williams, Llanllechid

Tachwedd 29 - Stephen Roe, Porthaethwy

Rhagfyr 6 - Philip Barnett

Eglwys y Santes Fair

Eglwys y Santes Fair

Gwasanaethau

Tachwedd 22: Cymun Bendigaid (9.30)

Tachwedd 29: Gwasanaeth ar y cyd yn Eglwys Crist Glanogwen (10.30)

Tachwedd 29: Gwasanaeth Carolau Adfent (5.00yh) gyda lluniaeth tymhorol i ddilyn.

Rhagfyr 6: Boreol Wedii (9.30)

Rhagfyr 13: Gwasanaeth Carolau (4.00yp)

Rhagfyr 20: Dim Gwasanaeth – ymuno yn St. Cross.

Rhagfyr 25: Cymun Bore Nadolig (9.30)

Cynhelir Te Nadolig ar ddydd Sadwrn, 12 Rhagfyr, am 2.00yp.

Clwb Cant Mis Medi

73 – Martyn Lewis

48 – Sarah Griffiths

33 – Myra Jones

Mis Hydref

19 – Peter Roberts

60 – Rita Evans

18 – Harri Davies

Cydymdeimlwn gyda dwy ferch Eurwen a'r holl deulu yn eu galar.

Cydymdeimlwn gydag un o'n haelodau, sef Mrs Lilian Brockelbank, 1 Bro Syr Ifor , yn ei phrofedigaeth o golli ei nai, Gwynfor ab Ifor.

Diolchgarwch

Dathlwyd Gŵyl y Diolchgarwch yn Shiloh gydag Oedfa Deulu bore Sul, Hydref 18. Roedd plant a ieuenc tid Shiloh wedi paratoi gwasanaeth o ddiolch a hwy oedd yn gyfrifol am y cyflwyniad.

Hyfryd oedd cael croesawu Buddug Medi o'r Bala ddaeth i roi sgwrs i'r plant a phregeth i ddilyn. Dyma'r tro cynta' iddi gynnal gwasanaeth yn Nhregarth ac roedd yn falch o gael y cyfle i gyfarfod y gynulleidfa ac i drosglwyddo neges yr Efengyl.

Diweddwyd gyda phaned a sgwrs. Diolch i bawb fu'n paratoi.

Nos Lun, Hydref 19, sef y diwrnod Diolchgarwch a arferid ei gadw yma yng Ngwynedd, bu Gwasanaeth yn Shiloh am 6 o'r gloch dan ofal ein gweinidog.

Braf iawn oedd cael croesawu cynulleidfa deilwng iawn i ddathlu diwrnod o Ddiolch.

Pen-blwydd arbennig

Yn ddiweddar dathlodd un o flaenoriaid Shiloh ei ben-blwydd yn 90 oed. Dymunwyd pen-blwydd hapus i J.O. Roberts, Allt Penbryn, ac roedd yn braf iawn ei groesawu nôl i Shiloh wedi cyfnod o waeledd. Pob iechyd a hapusrwydd i'r dyfodol Jack.

Gwella

Mae'n dda clywed fod ein gweinidog, sef Y Parchedig Philip Barnett, yn gwella wedi triniaeth feddygol yn ystod yr wythnosau diwethaf

Croeso

Dymunwn y gorau i Alun, Ceri a'r genod. Anna a Gwen, sydd wedi symud o'r Gerlan i Garw, Tregarth. Croeso mawr i'r pentref!

Nant Ffrancon

Ysbyty

Cofion cynnes a gwellhad buan i Gwyn Thomas, Blaen Nant, yn dilyn triniaeth yn yr ysbyty.

Capel Nant y Benglog

Tachwedd 22:

Teulu Fferm Royal i drefnu.

Rhagfyr 6: Mr. Tudur Hughes

Rhagfyr 13: Tomos, Garth, i drefnu.

Rhagfyr 20: Dilys Thomas i drefnu.

LLAIS

| 10 |

OGWAN

Diolch am yr adnabyddiaeth – ELEANOR JONES



Eleanor yn llawn afiaith ac yn mwynhau bywyd

Gyda thristwch mawr y derbyniwyd y newyddion fod Eleanor Jones, Bryn Caseg, wedi colli ei brwydr ddewr yn erbyn afiechyd blin, a hithau ond yn 52 oed. Merch o'r Gerlan oedd Eleanor, ac ychydig iawn, iawn o'i hoes a dreuliodd yn byw y tu allan i'r pentref, neu o fewn tafliad carreg i'w ffiniau. Roedd hi'n ferch arbennig iawn, yn dod o deulu arbennig, roedd pedwar ewythr iddi, meibion Nant y Tŷ, wedi mynd i'r weinidogaeth, gweithred oedd yn tystio'n amlwg i egwyddor, nerth cymeriad, a chonsyrn Cristnogol am eraill. Roedd nodweddion yr ewythrnod yn amlwg iawn yng nghymeriad Eleanor hefyd.

Yn union wedi cael y newyddion am ei salwch, dair blynedd yn ôl, fe sefydlodd Eleanor Apêl yn cario ei henw, apêl oedd ag iddi'r bwriad o godi arian i brynu offer i Ward Alaw, y ward yn Ysbyty Gwynedd a fu mor bwysig yn ei brwydr yn erbyn ei hafiechyd. Prif nodweddion Eleanor oedd wrth wraidd yr Apêl - dewrder, yr awydd i gynorthwyo eraill llai ffodus, ynni ac egni eithriadol, a'r penderfyniad di-ildio i gyrraedd ei nod. Gyda'r nodweddion hynny, yn ystod y tair blynedd ddiwethaf, bu Eleanor, gyda chymorth nifer o gynorthwywyr, yn brysur yn codi arian. Yr oedd pwyllgor bychan yn rheoli'r Apêl, sef Joe Hughes, Linda Brown, ac Ann Williams, ond Eleanor ei hun oedd yn gwneud mwyafrif helaeth y gwaith cynllunio a threfnu, gyda phawb arall yn dilyn ei chyfarwyddiadau. Er gwaethaf ei gwaeledd, a thriniaeth oedd, ar adegau yn ei llethu a'i blino, fe drefnodd sawl gweithgaredd yn ystod y tair blynedd ddiwethaf i godi arian at

yr Apêl. Yn hyn fe gafodd gymorth mawr gan nifer o gyfeillion da yn Nyffryn Ogwen, a'r tu allan. Er i rai gweithgareddau gael eu trefnu gan y cyfeillion hyn ar eu pennau eu hunain, syniadau Eleanor oedd y mwyafrif o'r digwyddiadau, a hi oedd yn eu trefnu.

Yn ystod y tair blynedd cafwyd gweithgareddau amrywiol, yn cynnwys Taith Gerdded Noddedig, Weiren Wib noddedig, yn ogystal â nifer o gyngherddau a nosweithiau cymdeithasol. Cafodd Eleanor gefnogaeth gan dalentau lleol a chenedlaethol, megis Côr Glanaethwy, Hogia'r Bonc, Wil Tân, a Bryn Fôn, a bu i sawl un arall roi o'i amser i helpu Eleanor i godi arian ar gyfer ei Hapêl. Ar adeg ei marw annhymig roedd Apêl Eleanor wedi codi dros £40,000 ar gyfer prynu offer i Ward Alaw. Er gwaethaf derbyn triniaeth gyson yn Ysbyty Gwynedd, ac mewn ysbytai eraill, roedd Eleanor bob amser yn brysur, yn gweithio ar yr Apêl, yn trefnu, yn cynllunio, ac yn meddwl am wahanol bethau. Roedd elfen fawr iawn arall o'i chymeriad yn hollol amlwg hyd y diwedd, sef ei hiwmor - ble bynnag yr oedd Eleanor yr oedd môr o chwerthin! Pan oedd mewn ystafell, hi oedd canolbwynt y lle, ac roedd ei hwyl a'i chwerthin yn llenwi pobman.

Mae Eleanor yn gadael teulu annwyl i alaru ar ei hôl, ac rydym yn cydymdeimlo'n fawr gyda hwy yn eu colled enfawr-Richard, ei gŵr, eu tair merch, Nerys, Delyth, ac Angharad, a'u teuluoedd, a Gareth, eu mab, ynghyd â Hedd, ei brawd. Roedd ei theulu i gyd, ac yn arbennig ei hwyrion a'i hwyresau, yn bwysig iawn, iawn

iddi, a byddant oll yn gweld ei cholli'n enbyd. Felly, hefyd, y llu niferus o ffrindiau, yn ardal Dyffryn Ogwen, a'r tu allan, y mae'n eu gadael ar ei hôl. Bydd ei hawch am fywyd, ei hynni a'i hegni enfawr, a'i chwerthin cyson yn cael ei golli'n fawr gan bawb oedd yn ei hadnabod ond mae'n gadael, fel gwaddol, lu o atgofion melys ym meddyliau

pawb. Mae'n gadael ar ei hôl, hefyd, etifeddiaeth o gymorth sylweddol i Ward Alaw, i staff a chleifion y ward honno, etifeddiaeth a fydd yn cario ei henw a'i chonsyrn am eraill ymlaen.

Diolch, Elin, am yr adnabyddiaeth!

Dafydd Fôn Williams

Capel Bethlehem, Talybont

Oedfaon y Sul Tachwedd 22: Ein Gweinidog; Tachwedd 29: Parchg. Gareth Edwards, Deganwy;

Rhagfyr 06: Parchg. Cledwyn Williams, Bangor; Rhagfyr 13: Ein Gweinidog; Rhagfyr 20: Oedfa Nadolig gyda phlant yr Ysgol Sul.

Oedfaon am 2.00 oni nodir yn wahanol. Croeso cynnes i bawb.

Cofion

Dymunwn wellhad buan i Mrs. Nerys Coleman, sydd yn ysbyty Eryri ar hyn o bryd, yn dilyn codwm.

Anfonwn ein cofion at Mrs. Dorothy Proudley Williams yng Nghartref Plas Hedd. Cofion hefyd at Mrs. Augusta Williams yn Ysbyty Gwynedd.

Oedfa Ddiolchgarwch i'r Teulu

Cynhaliwyd Oedfa Ddiolchgarwch Deuluol yng nghwmni plant yr Ysgol Sul a'n gweinidog, y Parchedig John Pritchard, ar brynhawn Sul, 25 Hydref. Ar y diwedd aeth pawb drwedd i'r festri am "de bach".

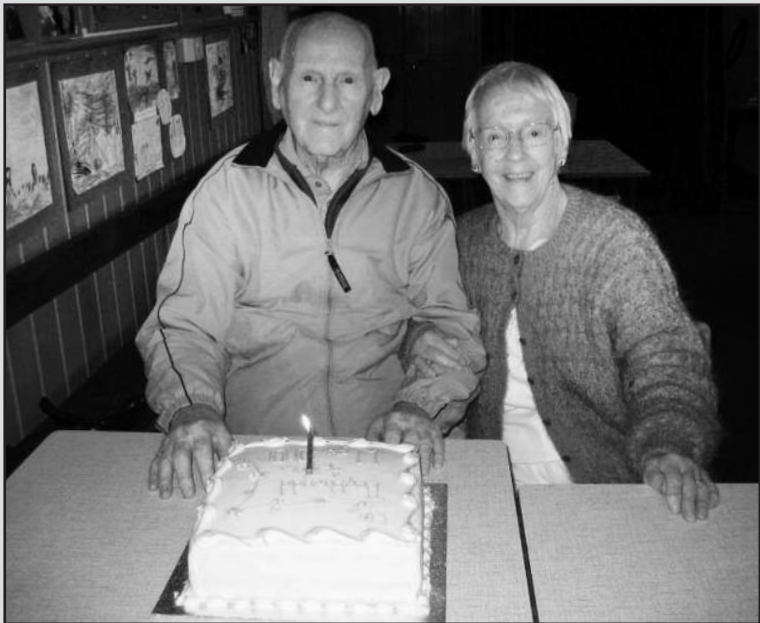
Clwb Plant

Cynhaliwyd "Parti Goleuni" yn festri Bethlehem ar ddydd Mawrth, 27 Hydref. Roedd y lle yn fwrlwm wrth i'r plant chwarae gemau hwyliog a mwynhau sioe bypedau ar thema dameg y Ddafad Golledig.

Bwrlwm

Mae trefniadau wedi eu gwneud i ddathlu pen-blwydd y "Bwrlwm" yn 10 oed. Byddwn yn ymweld â Theatr Bryn Terfel yn adeilad newydd Pontio ar 5 Rhagfyr, i fwynhau cyngerdd Corau Meibion y Penrhyn a Llanelli. Ar 17 Rhagfyr mae bwriad i gael pryd o fwyd cyn mynd i Galeri, Caernarfon, i'r "Tonig Nadolig".

Hefyd, cafwyd cyfle i ddathlu pen-blwydd Mr Llew Jones a'i longyfarch ar gyrraedd ei 90 oed. Roedd tamaid o'r gacen pen-blwydd i bawb hefo'r banad y pnawn hwnnw.



Llew a'i wraig, Enfys.



Nadolig Llawn a
Blwyddyn Newydd Dda
i holl ddarlennwyr y Llais



Llandygái
Iona Wyn Jones Dyma Fo, 16 Pentref Llandygái, Bangor LL57 4HU
☎ 01248 354280
Eirlys Williams Sŵn y Coed, 23 Pentref Llandygái, Bangor LL57 4HU
☎ 01248 351633

Damwain

Dyna oedd hanes Nerys Coleman o’r Bryn – syrthio a thorri ei choes, ond mae’n gobeithio cael symud o Ysbyty Gwynedd i Ysbyty Eryri’n fuan. Brysiwch wella Nerys!

Gwella

Dymunwn wellhad buan i Liz Jones, 21 Pentre Llandygái sydd newydd fod am wythnos o brofion yn Ysbyty Gwynedd. Mae’r un dymuniadau yn cael eu hanfon at Jennifer Rickards, Llys y Gwynt ar ôl triniaeth i gael clun newydd. Bydd hi’n gorfod cymryd seibiant o’r ardd am ychydig rŵan. Mae’n dda deall bod Mrs Dorothy Proudley Williams yn gwella ac wedi mynd i Blas Hedd am ychydig o orffwys.

Bingo

Cafwyd noson lwyddiannus arall yn Neuadd Talgai pan wnaed elw o £113.50 yn y bingo. Diolch i bawb am eu cefnogaeth i’r noson.

Codi Canu

Llongyfarchiadau i aelodau Côr Rygbi’r Gogledd ar eu llwyddiant yn y gystadleuaeth ‘Codi Canu’ a gynhaliwyd trwy Gymru gyfan yn ystod cystadleuthau Cwpan Rygbi’r Byd. Maent yn ymarfer yng Nghlwb Rygbi Llandygái bob Nos Fercher o dan arweiniad Mr Geraint Roberts gydag Iwan Williams yn ei gynorthwyo.

Cydymdeimlad

Trist iawn oedd clywed am farwolaeth Mr Donald Owen, Ffordd Cynan, Penrhosgarnedd. Un o’r Bryn oedd o cyn symud gyda’r teulu i gadw Swyddfa’r Post ym Mhenrhosgarnedd. Cynhaliwyd y gwasanaeth yn yr amlogfa gyda’r Parch. John Matthews yn gwasanaethu. Estynnwn ein cydymdeimlad dwysaf at ei blant, Gareth, Julie a Kevin a’r teulu oll. Tristwch mawr hefyd oedd clywed am farwolaeth Mrs Cassie Tindall, Tŷ Mawr. Roedd ei gŵr, Mr Roy Tindall wedi gofalu amdani ers rhai blynnyddoedd a chydymdeimlwn ag ef a’r teulu oll yn eu profedigaeth.

Rhiwlas

Iona Jones 17 Bro Rhiwen, Rhiwlas
☎ 01248 355336

Merched y Wawr

Bu cyfarfod Mis Hydref yn y Llyfrgell yng Nghaernarfon ac fe’n croesawyd yno gan Nia Gruffydd. Bu’n trafod llyfrau a gyhoeddwyd yn ddiweddar ac fe ddarllenodd rannau o sawl llyfr inni, megis “Y Sŵ” gan Tudur Owen, “Rhwng Dau Fyd”, Meinir Lewis a “Charles” gan Idris Charles. Mae’n bosibl i lawr lwytho e-lyfrau a Llyfrau Llafar hefyd. Cawsom ein tywys i’r byd digidol gan Aled Wyn Jones ac fe’n synnwyd gan yr hyn a gynigir gan y Llyfrgell. O ymaelodi â’r llyfrgell mae casgliad o e-lyfrau Cymraeg ar gael, gellir defnyddio gwefannau hel achau ac fe ellir cael adnoddau o’r Llyfrgell Genedlaethol. Yn ôl pob sôn y mae e-gylchgronau hefyd yn boblogaidd. Ydy, mae’r hyn a gynigir gan y Llyfrgell wedi newid ac wedi datblygu i ofynion y byd digidol. Roedd pawb wedi mwynhau’r noson ac un neu ddwy yn awchus i brofi’r datblygiadau newydd yma

Clwb Rhiwen

Cyfarfod Hydref 14: Buom yn hel atgofion ac roedd Frances wedi ysgrifennu rhai o’i hatgofion ar ffurf penillion. Daeth Ann a lluniau inni, ac eraill yn sôn am eu hatgofion cyntaf a dyddiau ysgol. Ann oedd yn gyfrifol am y baned ac enillwyr y raffl oedd Mair a Iona. Cyfarfod Hydref 29: Aeth rhai o’r aelodau i gael cinio yn Feed my Lambs yng Nghaernarfon, roedd hyn wedi’i drefnu gan Age Cymru ac roedd pawb wedi mwynhau eu hunain yno.

Profedigaeth

Yn sydyn ond yn dawel yng nghwmni ei theulu yn Ysbyty GlanClwyd bu farw Christine Williams, gynt o Rhiwlas, merch Marie a’r diweddar Stan Williams. Roedd wedi ymgartrefu yng Nghonwy ac yn gweithio yn Ysgol Porth y Felin. Cydymdeimlwn a’i chymar Barry ac a’i merched, Stephanie a’i gŵr Emyr a Kim. Roedd hefyd yn nain i Awel ac Ynyr. Anfonwn ein cofion at y teulu i gyd, bu gwasanaeth cyhoeddus yn Amlogfa Bangor.

Cartref newydd

Y mae Dylan, gynt o Bron y Waun, a’i briod Bethan a’r plant wedi ymgartrefu yn eu cartref newydd yn Rhosmeirch. Wrth gwrs roedd yn rhaid cael enw i’r

ty a’r enw a ddewiswyd – Rhiwlas. Pob dymuniad da ichi fel teulu yn eich cartref newydd.

Sioe yr Urdd yng Nghaerdydd

Llongyfarchiadau i Siôn Emlyn, ŵyr Mrs Dilys Parry, Bryntirion, ar gael ei ddewis i fod yn rhan o’r sioe gerdd Les Miserables yng Nghaerdydd. Roedd hefyd yn y cyflwyniad Mimosa yn Theatr y Maes yn Eisteddfod yr Urdd yng Nghaerffili ac yn ogystal teithiodd i Batagonia gyda’r sioe. Profiad arbennig dwi’n siŵr. Mae’n astudio yng Nghaerdydd ac yn rhannu ystafell â Gruff o Fangor ac yn ddiddorol roedd taid Gruff, y diweddar Gwilym Jones wed’i fagu wrth ymyl nain Sion yn Rhes Uchaf , Rhiwlas. Llongyfarchiadau i ti Siôn, mae’r teulu yn falch ohonot.

Pen-blwydd arbennig

Y mae Peter ac Olwen Roberts, Caeau Gleision wedi dathlu pen-blwydd arbennig, llongyfarchiadau i chi eich dau a gobeithio ichi fwynhau y dathliadau. Y mae’r ddau yn nyrsio yn Ysbyty Gwynedd ers rhai blynnyddoedd.

Calendr Llais Ogwan 2016

Cofiwch fod y Calendr ar gael am £4, yr un pris a’r llynedd.

Taith i Canada

Ddechrau mis Medi aeth Linda a Melvyn, Erw Wen allan i Canada i weld Gwyn a’i gymar Bronwyn sydd bellach, wedi ymgartrefu yn Vancouver. Doedd holl gynlluniau Gwyn ddim wedi cymryd i ystyriaeth bod mam a dad yn heneiddio ond fodd bynnag, treuliwyd ychydig o ddyddiau ar ddechrau'r gwyliau yn dod i adnabod y ddinas hynod, sydd wedi ei hamgylchynu gan y môr Er hynny, yr argraff barhaol,yw'r wlad sydd ond ychydig o filltiroedd o'r ddinas, cyn wyrdded â Chymru ond cymaint mwy. Gwelwyd ardaloedd hardd Whistler, yn llynnoedd ac afonydd gwyrdd, ble mae'r dwîr yn llifo oddiar y rhewlifoedd, rhaeadrau anhygoel a choedwigoedd.

Wele "selfie" ohonom wedi ei gymryd o lwyfan ar fynydd Squamish, roedd y llwyfan yma yr un uchder a’r Wyddfa ond diolch ein bod wedi cyrraedd yno ar Gondola.

Penodiad

Llongyfarchiadau i Caren Wyn Rowlands, Bron y Waun, sydd wedi ei phenodi yn ddirprwy bennaeth dros dro yn Ysgol Glancegin, Maesgeirchen. Pob hwyl i ti yn y swydd.

Ymweld â’r Môd

Cafodd Annes Glynn, Bwthyn Cefn Braich, gyfle i ymweld â’r

Môd – Eisteddfod yr Albanwyr – rhwng Hydref 13 -16, pan fu'n cynrychioli Gorsedd Beirdd yr Eisteddfod Genedlaethol yno. A dyma flas o'r profiad a gafodd:

Roedd hi'n argoeli'n dda o'r dechrau: y tywydd yn falmaidd, awyr las, y coed yn reiat o goch a rhwd ar lannau Loch Lomond ac, yn harbwr Oban ei hun, y môr mor llonydd â llyn llefrith. Bu'r croeso wedi cyrraedd ar gyfer fymweliad cyntaf â’r Môd, yn brofiad i'w drysori.

Roedd boneddigeiddrwydd John Morrison, Prif Weithredwr An Comunn Gaidhealach (Elfed Roberts yr Alban!), a John MacLeod, Llywydd y Môd, yn rhywbeth a wnaeth argraff yn syth, a hynny'n rhan annatod, naturiol o'u croeso.

Roeddwn i wedi cael gwahoddiad i ddweud gair yn y Cyfarfod Gwobrwyo Llenyddiaeth ar y bore Mercher. Yr Athro Boyd Robertson, Pennaeth Coleg Sabhal Mòr Ostaig ar Ynys Skye, a gŵ a dderbyniodd wobr y Llysgennad Gaeleg eleni, oedd Cadeirydd y cyfarfod a gwahoddwyd pob enillydd yn y gwahanol gategoriâu llenyddiaeth i ddarllen ychydig o'u gwaith. O glywed yr Aeleg yn llifo'n fyw o'm blaen a gwrando ar y cyfieithiad drwy'r clustffonau bach (profiad dieithr ond diddorol), roedd yn syndod sut yr oedd y glust yn dechrau dod i arfer â throadau'r iaith.

Yn ystod y cyfarfod fe'm galwyd ymlaen i ddweud gair byr. Soniais am bwysigrwydd beirdd a barddoniaeth i ni fel cenedl ac am y modd yr oedd yr Eisteddfod yn eu dathlu, a pha mor falch oeddwn i o gael byw mewn gwlad sydd, fel yr Alban, yn gosod bri ar y pethau hyn ac yn gweld gwerth arhosol ynddyn nhw.

Cyfeiriais at un o fy hoff feirdd, sef TH Parry-Williams, rhoi crynodeb byr iawn o'i gefndir a chrynodeb hefyd o neges y gerdd 'Bardd' a ddarllenais i'r gynulleidffa wedyn. Mentrais eu cyfarch ag ambell ddywediad syml yn yr Aeleg yn ystod y sgwrs hefyd!

Yn ogystal â gwobrwyo'r enillwyr, o oedran plant cynradd i fyny, roedd y cyfarfod hefyd yn achlysur i ddathlu penodi Bardd newydd y Môd, sef Floraidh MacPhail, y bumed ferch yn unig i dderbyn yr anrhydedd mewn olyniaeth o 55 Bardd! Bydd ei thymor yn para am dair blynedd. Yn y prynhawn aeth Dafydd a minnau i wrando ar y gystadleuaeth i grwpiau o delynau Celtaidd (roedd un â chymaint ag 17 o aelodau!) yn

<i>parhad ar y dudalen nesaf...</i>

Ysgol Uwchradd Oban.

Hunanddewisiad oedd y drefn a diddorol oedd sylwi ar yr ystod eang o oedrannau, o blant cynradd ifanc iawn hyd at oedolion canol oed, a gymerai ran, a chefais flas garw ar y gwahanol ddarnau.

Fore drannoeth draw â mi yn syth ar ôl brecwast i wrando ar y gystadleuaeth i gorau gwerin a oedd yn dechrau am 9 y bore yn y Corran Halls, sef prif safle'r cystadlaethau. Codwyd marquee y tu allan i'r Neuadd ac yn y fan honno roedd ambell stondin, gan gynnwys y Cyngor Llyfrau Gaeleg a'r mudiad Learn Gaelic.

Roedd cymaint â 14 o gorau'n cystadlu! Yn wir, dyma'r patrwm ar gyfer y cystadlaethau corawl i gyd, yn rhai gwerin a rhai clasurol at ddiwedd yr wythnos, a nifer yn teithio draw o'r amrywiol ynysoedd i gymryd rhan. Y bore hwnnw, roedd holl aelodau'r corau wedi eu gwisgo yn eu dillad traddodiadol a phawb yn canu'r un darn gosod. (Paratowyd cyfieithiad ar y sgriniau o boptu i'r llwyfan)

Os oedd y wisg yn eithaf ffurfiol, awyrgylch anffurfiol oedd yn y Neuadd, a bwlch weithiau o ryw bum munud go dda, a chyfle am sgwrs â hwn a'r llall, rhwng ymddangosiad pob côr. Diddorol oedd sylwi hefyd mai'r un yw'r problemau ag yng Nghymru, ac ambell gôr tu hwnt o brysur yn rhoi cynnig ar sawl cystadleuaeth ac yn cael eu dal mewn canolfannau eraill a threfn ymddangosiad y corau yn y Neuadd yn gorfod cael ei newid fwy nag unwaith oherwydd hynny. Er gwaetha mân bethau o'r fath ni tharfodd hynny ddim ar y mwynhad.

Tua hanner ffordd drwy'r gystadleuaeth daeth popeth i stop am ryw ddeg munud er mwyn i'r pedwar beirniad ac arweinydd y sesiwn gael paned! Pan ddaeth yn bryd i draddodi'r feirniadaeth, daeth dau o'r panel ymlaen, un i gyflwyno beirniadaeth ar y dehongliad cerddorol a'r llall i feirniadu'r ynganiad o'r Aeleg gan bob côr.

Prynhawn o grwydro Oban wedyn, a blasu peth o'r craic ar y strydoedd banerog, yn sŵn cerddoriaeth o'r Tŷ Ceilidh lleol a'r chwaraewyr pibau o flaen un o'r prif siopau, cyn troi'n ôl i'r Neuadd ar ôl swper i gael rhywfaint o flas o'r gystadleuaeth Medal Aur i gantorion gwerin unigol.

Hedfanodd yr amser ac roeddwn yn eithaf cyndyn o adael Oban ar y bore Gwener. Bu fymweliad cyntaf â'r Môd yn un difyr iawn ac yn agoriad llygad.

Bethesda

Ffiona Cadwaldr Owen
Bryn Meurig Bach,
Coed y Parc, Bethesda,
LL57 4YW

☎ 601592

Joe Hughes
Awel y Nant, Ffordd Ffrydlas,
RachubLL57 3LW

☎ 601902

Dymuniadau Pen-blwydd

Pen-blwydd hapus i Sioned Caran 26 Ffordd Ffrydlas yn ddathlodd ei phen-blwydd yn 18 oed ar 14 Tachwedd. Pob dymuniad iddi gan y teulu oll.

Ysbyty

Anfonwn ein cofion at Margaret Jones ac Eirwen Owen o Erw Las, y ddwy wedi bod yn yr ysbyty yn ddiweddar.

Y Siôr, Carneddi

Os edrychwch yn llyfr Good Beer Guide 2016 gwelwch fod enw tafarn newydd ynddo sef Y Siôr, Carneddi, Bethesda. Llongyfarchiadau i'r tafarnwr, Dewi Siôn. Mae cael enw eich tafarn yn y llyfr yn golygu bod gennych ddewis da o gwrw lleol a hwnnw o'r safon uchaf.



Dewi Siôn y tu ôl i'r bar yn y Siôr

Diolch

Dymuna Claire (Burgess) a Rhys, Groeslon, Caernarfon, ddiolch o galon am y cyfarchion, rhoddion a'r anrhegion a dderbyniwyd ar achlysur genedigaeth eu merch, Non Eluned ym mis Awst. Bydd Non yn edrych ymlaen at dreulio amser ym Methesda gyda nain a taid, sef Beryl a Gwyn Burgess, Bryn Coetmor.

Dyweddiad

Llongyfarchiadau i Helen Williams, 4 Erw Las, a Nick Creasey, 5 Cefn y Bryn, ar eu

dyweddiad yn ddiweddar. Cyfarchion a dymuniadau gorau oddi wrth y ddau deulu!

Diolch

Dymuna Freda Adams, 32 Abercaseg, ddiolch yn fawr i staff ysbytai Gwynedd a Broadgreen am eu gofal ohoni. Diolch hefyd i'r teulu, ffrindiau a chymdogion am eu cefnogaeth a'u caredigrwydd yn ystod cyfnod ei gwaeledd. Diolch hefyd i bawb o'r staff yn ysgol Abercaseg am gofio amdani wrth ymddeol o'i gwaith yn yr ysgol.

Ysbyty

Bu sawl un yn yr ysbyty yn ddiweddar, yn eu plith:- Mr Mario Cassettare, Abercaseg; Mrs. Eirwen Owen, Erw Las; Miss Violet Williams, Adwy'r Nant; Mr Dafydd Pritchard, Rhes Elfed a Mrs. Mair Jones, Ffordd Bangor. Dymunwn wellhad buan iddynt ac anfonwn ein cofion atynt i gyd ac at gyfeillion sydd yn sâl yn eu cartrefi.

Cartref Newydd

Croeso cynnes iawn i Mrs. Ann Thomas i'w chartref newydd ym Maes y Garnedd.

Priodas

Ar ddydd Sadwrn, 24 Hydref, yng Nghapel Carmel, Llanllechid, priodwyd Dawn, merch Mr a Mrs. David Sullivan, Maes Coetmor, a Peter Liam Collier o Lyn Ebwy, De Cymru. Gwasanaethwyd gan y gweinidog, y Parchedig D. John Pritchard, a chafwyd darlleniadau gan Rebekah Davies a Mark Sullivan. Mrs. Helen W. Williams oedd wrth yr organ. Cynhaliwyd y wledd briodas a'r parti gyda'r nos yng Ngwesty St. George, Llandudno. Llongyfarchiadau a phob dymuniad da i'r dyfodol.

Cydymdeimlo

Daeth profedigaeth i ran sawl teulu yn ddiweddar ac anfonwn ein cydymdeimlad atoch i gyd:- Mr a Mrs Billy Edwards, Carneddi, a'r teulu, Carneddi. Collodd Bill ei fam ym Mhenrhosgarnedd ddiwedd Medi. Mr a Mrs Medwyn Williams, Sioned a Dafydd, Rhes Buddug. Bu farw tad Joyce, sef Mr Raymond Brimecombs, yn Llangoed ar 18 Hydref. Ffion a Paul Rowlinson a'r plant, Crud yr Awel, Lôn Newydd Coetmor. Bu farw mam Ffion ddechrau Tachwedd.

Marw

Mrs. Roma Griffith
Ar 5 Hydref, yn dawel yn ei chartref, 13 Garneddwen, bu

farw Mrs. Roma Griffith (Baxter) yn 91 mlwydd oed. Priod annwyl y diweddar Mr William Griffith, mam annwyl Gwen, Heddwyn, Ann, Jean, Gwilym, Valmai, Peter, Freda a Fred, a mam yng nghyfraith, nain a hen nain hoffus.

Roedd Roma fel brenhines ar ei haelwyd, bob amser yn cyfarch pawb â gwên ac yn barod am sgwrs. Roedd croeso cynnes yno bob amser gyda thanllwyth o dân, jig-so ar y bwrdd bach, neu wrthi'n brysur yn gwau! Bu'n aelod ffyddlon o Gapel Salem, Rachub, nes iddo gau, ac yna yng Nghapel Shiloh, Tregarth. Bu ei hangladd fore Sadwrn. 10 Hydref, gyda gwasanaeth yng Nghapel Carmel a mynwent Coetmor dan arweiniad ei gweinidog y Parchedig Phillip Barnett a'r Parchedig Dafydd Coetmor Williams. Cydymdeimlwn â chwi fel teulu i gyd yn eich colled a'ch hiraeth

Mrs. Glenys Briggs

Bu farw Mrs. Glenys Briggs, 12 Abercaseg, yn Ysbyty Gwynedd ar 9 Hydref, yn 86 oed. Priod y diweddar Mr James Briggs, mam garedig David, Gary, Jimmy a Mark a'r diweddar Peter, Annette a Glenda, a nain a hen nain hoffus. Roedd yn wraig dawel a pharchus ac yn barod iawn i sgwrsio. Cynhaliwyd ei hangladd ddydd Gwener, 16 Hydref, yn Amlosgfa Bangor, gyda'r Canon Idris Thomas yn gwasanaethu. Claddwyd ei llwch ym mynwent Eglwys Coetmor. Anfonwn ein cydymdeimlad atoch fel teulu i gyd.

Mrs. Eleanor Jones

Ar ddydd Mawrth, 13 Hydref, yn ei chartref, 22 Bryn Caseg, wedi salwch blin, bu farw Mrs. Eleanor Jones, yn 52 mlwydd oed. Priod a chariad Richard, a mam ofalus a chariadus Nerys ac Alan, Delyth a Steven, Angharad a Martyn a Gareth. Roedd yn chwaer annwyl i Hedd ac yn nain hoffus i Catherine, Cai, Gethin, Mathew, Elin, Moli, Harri a Shannon. Ers tair blynedd bu Eleanor yn brysur gyda'r Apêl a sefydlodd i godi arian tuag at brynu offer i Ward Alaw, Ysbyty Gwynedd ble cafodd ofal arbennig. Yn ystod y cyfnod hwnnw, gyda chymorth teulu a ffrindiau, llwyddodd i godi dros £40,000.00. Daeth tyrfa fawr i'w hangladd yng Nghapel Jerusalem fore Mawrth, 20 Hydref, i ddathlu ei bywyd. Yn arwain y gwasanaeth 'roedd ffrind i'r teulu, sef y Parchedig Geraint S.R. Hughes, Pwllheli, gyda chymorth y Parchedig Wynne Roberts.

Bethesda - parhad

Cyflwynwyd teyrnged i Eleanor gan Mr Dafydd Fôn Williams, ac fe gafwyd cân gan Wil Tân a Wynne. Bu'r gladdedigaeth ym Mynwent Coetmor. Cydymdeimlwn â chwi fel teulu i gyd yn eich colled fawr.

Mrs. Muriel Williams

Yn Ysbyty Eryri, Caernarfon, ar 25 Hydref, bu farw Mrs. Muriel Williams, 21 Glan Ffrydlas, yn 90 mlwydd oed. Priod y diweddar Mr. Albert Williams, mam a mam yng nghyfraith Helen a Maldwyn, Eleri, Dylan a Tracy a nain a hen nain annwyl a charedig.

Roedd yn aelod ffyddlon o'r Eglwys Unedig yng Nghapel Jerusalem gan fynychu'r oedfa ar nos Sul, Llenwi'r Cwpan ar fore Iau a'r Gymdeithas Lenyddol bob mis. Bu hefyd yn un o griw clwb nofio Bangor.

Cynhaliwyd ei gwasanaeth angladdol yn Amlosgfa Bangor ar ddydd Llun, 2 Tachwedd, dan arweiniad y Parchedig Dafydd Coetmor Williams.

Diolch

Dymuna Gwen a Dafydd, Heddwyn a Helen, Ann a Raymond, Jean a Cledwyn, Gwilym ac Eleri, Valmai ac Alan, Peter a June, Freda a Gareth, Fred a'r teulu oll ddiolch o galon i bawb am eu cydymdeimlad a'u caredigrwydd ar achlysur trist marwolaeth Mrs. Roma Griffith, 13 Garneddwen, ar 5 Hydref.

Diolch hefyd am y rhoddion hael er cof amdani tuag at Ward Alaw, Ysbyty Gwynedd.

Mae'r teulu yn ddiolchgar iawn i'r gofalfwyr cartref, y meddygon a'r nyrsys am eu gofal ohoni, ac i Mr. Gareth Williams, yr ymgwymerwr, am ei drefniadau gofalus.

Diolch

Dymuna Richard a'r teulu, Bryn Caseg, ddiolch i bawb am yr holl arwyddion o gydymdeimlad a charedigrwydd a dderbyniasant yn eu profedigaeth greulon o golli gwraig, mam, a nain annwyl, y diweddar Eleanor Jones. Diolch am y cardiau niferus, yr ymweliadau, a'r galwadau ffon yn cydymdeimlo, a diolch arbennig am yr holl roddion hael a dderbyniwyd er cof am Eleanor. Bydd dros £3000 o bunnau yn rhoddion yn mynd i Myloma UK er cof amdani.

Dymuna'r teulu ddiolch, hefyd, i'r ffrindiau ffyddlon a fu gymaint o gymorth ac o gefn iddynt, ac i Eleanor yn benodol, yn ystod tair blynedd ei salwch. Diolch o galon i chi i gyd!

'Entrepreneur' y Dyfodol

Mae Llifon Ashton yn astudio Cwrs Busnes lefel 2 yng Ngholeg Menai, ac yn ddiweddar fe anfonodd gais i gychwyn busnes ei hun yn y “Big Ideas Challenge”. Enillodd gyfle i wneud “pitch” busnes o flaen rhai o “entrepreneurs” mwyaf Cymru, gan fynd drwodd yn un o'r 30 terfynol i gael hyfforddiant pellach yn y “bootcamp” busnes sydd i'w gynnal y mis hwn, a hynny allan o gannoedd o ymgeiswyr. Enw ei fusnes yno fydd “Gift and Shift”, ac mi fydd yn derbyn cyngor ar sut i gychwyn ei fusnes o fewn 6 mis. Mae Llifon yn meddwl bod y cynllun yma yn rhoi siawns dda i bobl ifainc flwyddyn nesaf – os oes ganddynt syniadau! Dymuniadau gorau i ti i'r dyfodol Llifon!

Glasiffryn
Caerhun

Marred Glyn Jones

2 Stryd Fawr, Glasiffryn,
Bangor, LL57 4UP

01248 351067

marred567@btinternet.com

Bingo

Cynhaliwyd Sesiwn Bingo i godi arian at y Ganolfan yn y Ganolfan yng Nglasiffryn nos Wener, 30 Hydref. Gwnaethpwyd elw o £82, diolch i'r rhai wnaeth gefnogi ac am y rhoddion. Bydd sesiwn Bingo Nadolig yn cael ei gynnal yn y Ganolfan nos Wener, 4 Rhagfyr, gyda lluniaeth ysgafn ar gael. Bydd y noson yn dechrau am 7 o'r gloch. Bydd yr elw yn cael ei rannu rhwng Tŷ Gobaith a'r Ambiwilans Awyr.

Diolch

Dymuna Martin a William, wyrion y diweddar Mrs Phoebe Williams, 5 Stryd Fawr, Glasiffryn, ddiolch i gyfeillion Glasiffryn am eu geiriau caredig, ac am ddod i'r gwasanaeth angladd yn Amlosgfa Bangor. Mi gafodd babi newydd ei geni i'r teulu 12 awr ar ôl i Mrs Williams farw a'i henw yw Phoebe. Ni chafodd Mrs Williams fyw i fod yn hen hen nain, ond mi fydd ei henw yn parhau yn y teulu.

RHIFYN NESAF Y LLAIS

Golygydd Rhagfyr fydd

Ieuan Wyn

Pob deunydd i law erbyn
Dydd Mercher, 02 Rhagfyr, os gwelwch yn dda.

SEFYDLIAD
Y MERCHED

Deuthum at ein gilydd ar y 14eg o Hydref i wrando ar Kate Gibbs sydd yn aelod o Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru.

Dr Ann Illsley oedd yn llywyddu ac yn trafod materion y sefydliad.

Roedd Ingrid Farrer wedi mynychu Cynhadledd Cymru yng Nghaerdydd ac wedi mwynhau'r profiad yn fawr iawn. Dywedodd fod 'na siaradwyr gwych yno yn cynnwys Maer Caerdydd oedd yn hynod o dda oherwydd iddo gofio am ddyddiau ei fam yn perthyn i Sefydliad y Merched.

Cawsom groesawu ffrind Ingrid i'n plith o'r Unol Daleithiau a phleser oedd dymuno pen-blwydd hapus i Ingrid sydd newydd ddatlu un go arbennig!

Rydym hefyd yn anfon dymuniadau gorau i Mrs Pat Parry.

Wedi paned dan ofal Liz a Jocelyn cawsom ein diddori gan Kate Gibbs wrth iddi ddangos sleidiau o'r bywyd gwyllt sydd o'n gwmpas yn y gwarchodfeydd natur.

Mae yna 47 o ymddiriedolaethau natur sydd yn elusen gofrestredig, yn dibynnu ar roddion a chefnogaeth aelodau. 35 sydd yn cael eu rheoli yng Ngogledd Cymru, sy'n cynnwys safleoedd bywyd gwyllt hardd a phwysig. Diddorol oedd clywed a gweld yr amrywiaeth o fywyd gwyllt sy'n berthnasol i'r gwahanol ardaloedd:

Gors Goch, y warchodfa gyntaf i'r ymddiriedolaeth. Dyma dir gwlyb a cheir amrywiaeth o adar yn magu yno.

Porth Diana - llawn o blanhigion fel cor-rosyn (blodyn siriol Ynys Môn).

Eithinog - lle gwelir ffyngau glaswelltir ac ar hyn o bryd gwartheg cenglog Galloway yn pori.

Aberogwen a Traeth Lafan - gwarchodfa i 185 o adar.

Allwn fynd ymlaen ac ymlaen ond efallai mai'r ateb er mwyn gweld trysorau natur Cymru yw ymaelodi â'r Ymddiriedolaeth a mwynhau pleserau bywyd gwyllt yn ein hamser hamdden.

Diolchwyd i Kate Gibbs gan Elsie Oswald Jones a rhoddwyd y raffl gan Jocelyn.

Y Gerlan

Ann a Dafydd Vaughan Williams

14/4 Stryd y Ffynnon, Gerlan

601583

Profedigaeth

Rydym yn estyn ein cydymdeimlad dwysaf efo Hedd Williams, Tai'r Cae, yn ei brofedigaeth fawr o golli Eleanor, ei chwaer. Bu Eleanor yn brwydro salwch creulon yn ddewr iawn ers tair blynedd. Rydym yn meddwl amdanoch chi, a'r teulu cyfan, Hedd, yn eich colled enfawr.

Diolch

Dymuna Ken (19) Williams, Stryd Goronwy, a'r teulu, ddiolch o galon i bawb am eu negeseuon o gydymdeimlad, ac am eu haelioni yn ystod eu profedigaeth fawr o golli Margaret Rose Hughes. Rhoddwyd yr arian a gasglwyd er cof am Maggie i Ward Alaw. Diolch yn fawr iawn i chi i gyd!

Croeso i gartref newydd

Rydym yn croesawu Sian Shakespeare atom i'r Gerlan. Gobeithio y bydd Sian yn hapus iawn yn ei chartref newydd yn Ffordd Gerlan

Diolch

Dymuna Elin Cain, Ffordd Gerlan, ddiolch i deulu, cymdogion, a ffrindiau am yr holl gardiau, rhoddion, anrhegion, ac arwyddion o ddymuniadau da a dderbynion ar ei phen-blwydd yn 18 oed yn ddiweddar. Diolch yn fawr iawn i bawb!

Cydymdeimlo

Rydym yn cydymdeimlo'n fawr gyda Mark a Karen Briggs, Stryd y Ffynnon, yn eu profedigaeth fawr yn ddiweddar o golli mam Mark, y diweddar Glenys Briggs, Abercaseg

Nain

Llongyfarchiadau i Alison Parry, Ciltrefnus, ar ddod yn nain unwaith eto. Ganed wyres fach, Isabel May, i'w mab, Aran, a'i bartner, Salima. Rydw i'n siwr fod hen nain a daid, Marilyn a Ron Parry, Rachub, hefyd wedi gwirioni ar ddod yn hen nain a hen daid unwaith eto.

Cofio

Rydym yn gyrru ein cofion at David Roberts, Llidiart y Gwenyn, Carneddi, mab Pam Roberts, Ciltrefnus, sydd heb fod yn dda iawn yn ddiweddar. Rydym i gyd yn gyrru ein cofion atat, David

LLAIS

| 14 |

OGWAN

Yr Eglwys Unedig, Bethesda

Oedfaon

Cynhaliwyd oedfa ddiolchgarwch fendithiol iawn fore Llun, 19 Hydref o dan ofal Menai a Walter Williams, gyda Ceri Dart, Griff Morris, Buddug Watcyn Roberts, ac Elen Williams yn cymryd rhan hefyd. Diolch iddynt am eu gwaith. Wedi'r oedfa mwynhawyd cinio ysgafn yn y festri a gwnaed casgliad o £70, fydd yn mynd at Gronfa Ffynnon Ddŵr Affrica. Diolch i bawb am eu haelioni.

Cynhaliwyd oedfa gymun o dan ofal y Parch. John Owen, Rhuthun nos Sul, y 1af o Dachwedd.

Cynhelir gwasanaethau bob Sul am 10 y bore a 5 yr hwyr ac fel arfer daw cynulleidfaoedd teilwng iawn iddynt. Alwenna oedd yn gyfrifol am drefnu'r cyfarfod gweddi nos Fawrth y 3ydd o Dachwedd ar y thema "Cofio".

Cymerwyd rhan gan Emyr a Neville, gyda Gwenno'n cyfeilio. Diolch iddynt bob un. Anfonwn ein cofion a'n dymuniadau gorau i bawb sy'n methu bod efo ni yn yr oedfaon, yn eu mysg Mair Jones, sydd wedi cael anaf i'w braich a'i threed. Braf yw gweld Eurwen yn ôl gyda ni a chroeso iddi. Dymunwn yn dda i Dafydd ei gŵr hefyd.

Mae'r Ysgol Sul a'r Clwb Nos Fawrth yn brysor iawn yn ymarfer at eu Gwasanaeth Nadolig.

Cynhaliwyd y cyfarfod cyntaf o'r Gymdeithas yn y festri nos Iau Hydref yr 8fed. Estynnwyd croeso i bawb gan Joe Hughes, y llywydd ac anfonwyd ein cofion at Glenys Clarke a Muriel Williams, Glanffrydlas - arferai'r ddwy fod yn ffyddlon iawn i'r Gymdeithas. Darllenwyd englyn gan Jean Ogwen Jones. Cawsom ein diddori gan Barti Clychau'r Grug o ardal Llanrug, gyda Glenys Griffiths yn arwain, ac Iona Jones yn cyflwyno'r eitemau. Cawsom noson i'w chofio, gyda chaneuon, darlenniadau, deuawdau ac unawd ar y corned gan Elen o Ysgol Brynrefail. Diolchwyd i'r Parti, a'r criw a ddarparodd y baned, gan Elfed Bullock.

Addurno

Bu Heulwen a genod Clwb Nos Fawrth yn addurno'r capel ac 'roedd ffrwyth eu gwaith yn hyfryd i'w weld. Mae'n dyled yn fawr iddynt.

Ymweliadau

Aeth Ceri a Muriel ar ran yr henaduriaeth i'r Sasiwn yn y Garn, Ynys Môn, ac aeth Rhiannon am benwythnos i Drefecca i ddathlu 70 mlynedd o fodolaeth y mudiad Cymorth Cristnogol. Diolch i bawb am roi o'u hamser i weithgareddau'r Eglwys.

Cydymdeimlo

Fel Eglwys, cydymdeimlwn â theulu Mrs Muriel Williams, Glanffrydlas yn eu profedigaeth o golli mam, nain, hen nain a chwaer annwyl iawn iddynt. Bu Muriel yn ffyddlon dros ben i'r oedfaon nos Sul ac i'r Gymdeithas, a bydd colled fawr ar ei hôl.

Pfarwelio

Mae teulu'r Tŷ Capel wedi symud i fyw i Dregarth ers dechrau'r mis. Hoffem fel Eglwys ddiolch o galon iddynt, ac yn arbennig i Lynne, am yr holl waith caled a wnaethant dros y blynyddoedd, yn gofalu bod y Capel ar agor lawer gwaith yr

wythnos, a bod gwres ar gyfer yr holl weithgareddau. Bydd yn chwith mawr i ni ar eu hôl. Pob dymuniad da iddynt yn eu cartref newydd.

Oedfaon i ddod.

6 Rhag: Y Parchedig Cledwyn Williams.

13 Rhag: Oedfa'r plant. 5 o'r gloch: Y Parchedig W R Williams.

20 Rhag: 10 y bore: Y Parchedig Hugh John Hughes. 7 y nos: Gwasanaeth Nadolig Cymunedol.

25 Rhag: 9.30 y bore: Cymun Bore'r Nadolig, o dan ofal Y Parchedig W R Williams.

27 Rhag: 10 y bore: Oedfa o dan ofal yr aelodau.

Marchnad Ogwen

Mae cryn edrych ymlaen am y ddwy Farchnad Nadolig!

Mae croeso cynnes i chwi ymuno â ni yn Neuadd Ogwen nos Fercher, Tachwedd 25ain o 6 tan 9 yr hwyr. Bydd nawws Nadoligaidd i'r noson gyda'r Boncathod yn canu carolau a gwin poeth a mins peis ar werth yn y caffi. Mae ein stondinwyr arferol yn barod i'ch croesawu ynghyd â stondin newydd yn gwerthu wyau maes ac wyau hwyaid. Mae'r Stondin Elusen yng ngofal yr NSPCC a bydd Neville Hughes yn gwerthu ei jam cartref er budd elusennau lleol. Mae'r Stondin 'Un Tro' gan Emily Roberts, gemwaith ac Elen gyda 'Scrabbles'

Bydd Marchnad mis Rhagfyr fel arfer - ar yr ail Sadwrn o'r mis - sef Rhagfyr 12fed o 9.30 - 1.30. Mae rhan o Seindorf Arian Deiniolen yn mynd i'ch diddanu gyda detholiad o garolau a bydd diod siocled moethus a mins peis ar werth yn y caffi. Mini Rygbi, Bangor sydd gyda'r Stondin Elusen a Gemwaith Wyn (oedd ar raglen 'Heno') yn gwerthu gemwaith.

Bydd 3 o'r cwsmeriaid ffyddlon sydd wedi bod yn dod i'r Farchnad yn gyson gyda'u cardiau glas yn cael cyfle i ennill y raffl yn ystod y Farchnad. Mae un wobr o £50 a dwy wobr o £25. (Cofiwch roi eich enw ar eich cerdyn).

Mae'r holl wybodaeth gyfredol am y Farchnad ar ein gwefan www.marchnadogwen.co.uk ar Facebook, Twitter @MarchnadOgwen ac ar y Bwrdd Gwybodaeth sydd ym mhob Marchnad.

PANT YR ARDD

Tregarth

Rhagfyr 5, 6, 12, ac 13

1.00yp – 3.00yp

GROTO SIÔN CORN

(Anrheg fechan i bob plentyn)

Mynediad am ddim

Derbynnir rhoddion tuag at Gymdeithas y Deillion

Plaid Cymru
Dyffryn Ogwen



Cynhaliwyd cyfarfod mis Hydref ar nos Fawrth y 27ain, gyda'r Cynghorydd Rheinallt Puw yn y gadair. Bu nifer o'n haelodau yng Nghynhadledd Flynyddol y Blaid yn Aberystwyth yn ddiweddar, ac fe gafwyd canmoliaeth uchel ganddynt o'r digwyddiadau yno. Cafwyd anerchiad gloyw gan Leanne Wood ac 'roedd Nicola Sturgeon o Blaid Genedlaethol yr Alban wedi annerch, gan greu argraff arbennig ar ein haelodau. Adroddwyd hefyd bod Sian Gwenllïan ein hymgeisydd yn Etholiadau'r Cynulliad nesaf, wedi traddodi araith ysbrydoledig iawn. Bydd Siân yn ymweld llawer â ni yn ystod y misoedd nesaf, er nad yw wedi bod yn ddieithr yn ein plith ers tro bellach.

Ymhlith adroddiadau gan ein cynghorwyr mynegodd y Cynghorydd Sir, Ann Williams, unwaith eto ei phryder ynglŷn â'r gwastraff mewn bagiau bin sydd yn cael ei adael mewn mannau arbennig o'r Stryd Fawr. Mae swyddogion yn edrych ar y broblem gan obeithio datrys y blerwch yn fuan. Cafwyd gwybodaeth hefyd, bod Siân Gwenllïan wedi trefnu Cyfarfod Cyhoeddus yng Nghlwb Rygbi, Llandygai, Bangor i drafod gyda'r cyhoedd y pwnc sydd wedi bod yn pryderu nifer o'r etholwyr, sef Dyfodol Mamolaeth yn Ysbyty Gwynedd. Ymhlith y siaradwyr bydd y meddyg Peter Tivy Jones (cyn ymgynghorydd Obstetreg a Gynaecoleg Ysbyty Gwynedd). Cawn adrodd yn ôl yn y Llais nesaf gan y bydd y cyfarfod wedi ei gynnal tra bydd y rhifyn hwn yn y wasg.

Bydd ein **cyfarfod nesaf** ar **nos Fawrth Tachwedd 24ain** am **7:00** yng **Nghanolfan Cefnfaes**.

CYFEILLION
YSBYTY GWYNEDD

Ar nos Fercher, 21 Hydref, yng Nghlwb Criced a Bowlio Bethesda cafwyd noson hwyliog o Bingo wedi ei drefnu gan Wendy, gyda Mr Fred Buckley yn galw. Diolchodd y Cadeirydd i bawb am ddod ac i Fred am ei gymwynas, a hefyd i'r Clwb. Gwnaed elw o £160.00

Ar nos Sul, 6 Rhagfyr, yng Nghapel Penuel Bangor, byddwn yn cynnal ein Gwasanaeth Carolau am 7.00yh. Bydd aelodau o'r pwyllgor, Llywydd Merched y Wawr Bangor, Maer Dinas Bangor a Chôr Ysgol Glan Cegin yn cymryd rhan. Gwneir casgliad yn ystod y noson tuag at waith y Cyfeillion. Ar ddiwedd y noson bydd paned a mins pei. Bydd croeso cynnes i bawb.

Mae'r Cyfeillion yn ddiolchgar iawn am ddwy rodd a ddaeth i law yn ddiweddar sef £1,000.00 (er cof am Mrs. Roma Griffith, Bethesda) i'w ddefnyddio i brynu nwyddau i Ward Alaw, a £465.00 er cof am Mrs. Elizabeth Fairgrave Catt o'r Waunfawr.

Beth sy'n mynd ymlaen yn y Dyffryn

DYDDIADUR BOREAU COFFI 2015/2016

2015

28 Tachwedd Neuadd Ogwen – Ffair Nadolig y Blaid Lafur.
05 Rhagfyr Cefnfaes – Ysgol Feithrin Bethesda.

2016

19 Mawrth Cefnfaes - Cronfa Goffa Tracey Smith.
05 Mawrth Cefnfaes - Plaid Cymru.
09 Ebrill Cefnfaes – Plaid Lafur.
16 Ebrill Cefnfaes – Capel Jerusalem.
23 Ebrill Cefnfaes – Eisteddfod Gadeiriol Dyffryn Ogwen.
07 Mai Cefnfaes – Neuadd Talgai.
14 Mai Cefnfaes - Cymorth Cristnogol
24 Medi Cefnfaes – Cronfa Goffa Tracey Smith.
19 Tachwedd Cefnfaes – Neuadd Talgai.

Pwysig

Os yn trefnu Bore Coffi yn ardal Bethesda, bydd y rhestr uchod yn gymorth i chi ddewis dyddiad gwag.
Gallwch wedyn gynnwys eich dyddiad chi ar y rhestr hon.
Bydd yn cael ei diweddarau ac yn ymddangos pob mis.
Anfonwch y manylion at Neville Hughes (600853).

CYFARCHION NADOLIG

Ni fydd y rhai a enwir isod yn anfon cardiau Nadolig eleni, ond maent trwy gyfrwng y Llais yn dymuno Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda i'w holl ffrindiau, teulu a chymdogion:



Mrs. Augusta Williams, 7 Bron Arfon, Llanllechid
Mrs. Nance Owen, 8 Rhes William, Bethesda
Thomas a Heddwen Jones, Cilan, Rhos y Coed, Bethesda.

Eglwys Annibynnol Bethlehem Talybont

FFAIR NADOLIG

Yn Festri Bethlehem
Nos Fawrth 1 Rhagfyr, 2015 am 6:30yh

Mynediad £1.00

Yr elw at y capel a'r Ysgol Sul.

Eisteddfod Gadeiriol Dyffryn Ogwen

Nos Wener, 20 Tachwedd
6.00pm yn
Neuadd Ogwen

Seremoni'r Orsedd,
Cystadleuthau'r Corau
Unawdau Lleisiol ac
Offerynnol a
Chystadleuthau i'r
ysgolion uwchradd
Nos Sadwrn 21
Tachwedd, 10.00am yn
Ysgol Dyffryn Ogwen
Gwledd o gystadlaethau
Cynradd: Canu, Llefaru,
Dawns, Celf a Chrefft
Dewch yn Llu

Eglwys y Santes Fair (Gelli) Tregarth

cynhelir

TE NADOLIG

Dydd Sadwrn
12 Rhagfyr, 2015
am 2:00yp

NEUADD OGWEN FFAIR NADOLIG

Y Blaid Lafur
efo

Siôn Corn



Bore Sadwrn, 28 Tachwedd
10:00 tan 12:00
MYNEDIAD £1.00

Carmel Llanllechid TE BACH

yn Festri Carmel
23 Tachwed, 2015
2:30 tan 4:00
CROESO CYNNES I BAWB

YSGOLDY MAES Y GROES TALYBONT Te Nadolig

Sadwrn, 28 Tachwedd
2:00 tan 4:00
MYNEDIAD £2.50

Cymdeithas Hanes Dyffryn Ogwen

Nos Lun 14 Rhagfyr 2015
am 7.00 o'r gloch

yn Festri Capel Jerusalem

Dr J Elwyn Hughes a

Derfel Owens

'AR Y BYSUS'

£1.50 wrth y drws neu am ddim i aelodau.

Marchnad Ogwen

Yr ail ddydd Sadwrn yn fisol

Tachwedd 25ain Neuadd Ogwen,
6.00pm - 9.00pm
Rhagfyr 12fed Neuadd Ogwen,
9.30am - 1.30pm
Ionawr 9fed Neuadd Ogwen,
9.30am - 1.30pm

Bwydydd, Crefftau, Lleol

www.marchnadogwen.co.uk
Twitter #MarchnadOgwen Facebook

Canolfan Cefnfaes BETHESDA

• GYRFA CHWIST •

24 Tachwedd
8 a 15 Rhagfyr
am 7.00 o'r gloch

Dewch i fwynhau
nosweithiau difyr

CYNGOR CYMUNED
BETHESDA

'GWERTH CYMUNED YW'N CREDO
A'N BRAINT YW GWARCHOD EIN BRO'

Cystadleuaeth Addurno Ffenest Siop
Nadolig 2015

Gwobr £50 a Tharian i'w dal am flwyddyn

Eglwys Annibynnol
Bethlehem Talybont

GWASANAETH NADOLIG

yng nghwmni plant yr Ysgol Sul

Dydd Sul 20 Rhagfyr, 2015 am 2:00yp

Casgliad at Apêl Nadolig Cymorth Cristnogol

Cyfeillion Ysbyty Gwynedd

GWASANAETH NADOLIG

yng Nghapel Penuel, Bangor

6 Rhagfyr, 2015

am 7:00 o'r gloch

Gwneir casgliad at waith y Cyfeillion



AS YN ANNOG POBL LEOL I DDWEUD EU
DWEUD AR GYNLLUN PEILONAU NEWYDD.

RHAID I'R OPSIWN TANFOR FOD YN RHAN O'R
YMGYNGHORIAD MEDD AS PLAID.

Mae AS Plaid Cymru dros Arfon, Hywel Williams wedi galw ar y Grid Cenedlaethol i edrych eto ar sail eu hymgyngoriad ar ail gam Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru, gan ei fod yn methu â chydabod defnyddio ceblau tanfor i gario trydan o Wylfa B i Lannau Dyfrdwy fel opsiwn ymarferol.

Ar hyn o bryd mae'r Grid Cenedlaethol yn ymgynghori ar gynlluniau i gario trydan o Wylfa B ar Ynys Môn at is-orsaf ym Mhentir yn Arfon. Hywel Williams AS arweiniodd yr ymgyrch leol lwyddiannus i danddaearu y cysylltiad ar draws y Fenai.

Mae pob un o'r tri opsiwn yr ymgynghorir arnynt yn cynnwys coridor newydd o beilonau o'r Fenai i Bentir. Gallai hyn gael effaith andwyol ar ardaloedd megis Bangor, Nant y Garth, Y Felinheli a Rhiwlas.

Dywedodd Hywel Williams AS, "Yr wyf yn parhau i fod yn argyhoeddedig mai'r unig ateb derbynol yw cario'r trydan ar geblau tanfor o Ogledd Ynys Môn. Mae ymgynghoriad y Grid ei hun yn dangos bod pobl leol eisiau cebl tanfor ac yn erbyn mwy o beilonau.

Os yw'r Grid Cenedlaethol yn gwrthod tycio ar yr opsiwn tanfor, yna mae'n hanfodol fod y cysylltiad yn cael ei dan-ddaearu lle mae hynny'n bosibl. Nid oes ganddynt unrhyw wrthwynebiad mewn egwyddor gan eu bod wedi cyhoeddi'n ddiweddar y bydd tan-ddaearu pellach yn digwydd mewn parciau cenedlaethol. Mae'n fater o gost felly. Ond wrth gwrs fe fydd y gost yn cael ei rhannu dros 60 mlynedd neu fwy.

Ymddengys nad yw'r effaith negyddol ar dwristiaeth, gweithgareddau awyr agored ac amwynder gweledol fyth yn cael ei ystyried. Ni ddylem ni yma orfod ysgwyddo'r gost pan fydd eraill yn cael y budd pennaf o ynni rhatach yn ogystal â mwy ohono.

Rwy'n annog pobl leol i ddweud eu dweud ac ymateb i'r ymgynghoriad hwn."

Dywedodd y Cyng. Siân Gwenllian,

"Mae'n bwysig bod pobl yn ymateb i'r ail ymgynghoriad yma os ydynt yn gwrthwynebu mwy o beilonau ar dir mawr Gwynedd, yng nghyffiniau'r Felinheli a Bangor.

Roedden ni'n llwyddiannus yn ein hymgyrch i gael ceblau tanddaearol o dan y Fenai ac nid oes unrhyw reswm pam na all y ceblau gael eu tanddaearu o'r arfordir i'r is-orsaf ym Mhentir.

Ond mae darlun ehangach: gallai'r Grid gario'r trydan ar geblau tanfor o'r Wylfa i Lannau Dyfrdwy, gan wneud i ffwrdd ag unrhyw beilonau a than-ddaearu ar Ynys Môn neu Wynedd.

Mae'n ymddangos mai'r brif ddadl yw'r gost, ond nid yw'r gwir gost wedi cael ei ystyried. Mae hwnnw'n cynnwys y golled i dwristiaeth a'r economi leol ac yn anffodus ni ystyriwyd hynny mewn ymgynghoriad sydd wedi bod yn ddiffygiol o'r cychwyn cyntaf. Lleisiwch eich barn drwy gymryd rhan yn yr ymgynghoriad yma."

Dywedodd y Cyng. John Wyn Williams, Pentir,

"Y dewis gorau yw cario'r trydan ar geblau o dan y môr o'r Wylfa i Lannau Dyfrdwy. Yna ni fyddai angen peilonau newydd ar Ynys Môn na Gwynedd"

PENWYTHNOS CYMERWCH RAN
YN VENUE CYMRU

Bydd yr ŵyl gelfyddydau a llenyddiaeth rhad ac am ddim FWYAF i blant a phobl ifanc yng Nghymru gyfan yn cael ei chynnal yng Nghonwy unwaith eto'r flwyddyn nesaf.

Bydd y penwythnos Cymerwch Ran yn digwydd yn Venue Cymru, Llandudno, ar 9 a 10 Ionawr ac mae'r trefnwyr wedi cyhoeddi enwau rhai o'r prif ddigwyddiadau cyffrous, gan gynnwys gweithdai gwneud modelau clai a gynhelir gan Aardman Animations, y cwmni sydd wedi ennill Oscars ac yn gyfrifol am Shaun the Sheep, Wallace & Gromit a Morph.

Bydd Alex Wiltshire, awdur canllaw cyfeiriol Minecraft Blockopedia yn rhannu ei gynghorion mewn sesiwn 'popeth y mae angen i chi ei wybod am Minecraft' ac mae S4C yn ôl unwaith eto gyda'r hynod boblogaidd 'Sioe Cyw', gyda thri o berfformiadau ar y ddau ddiwrnod. A bydd llawer o ffefrynnau Cymerwch Ran yn ôl eto, gan gynnwys graffiti Dime One a'r bît-bocsiwr / rapiwr Mr Phormula, sydd ill dau'n cynnal gweithdai drwy gydol y penwythnos.

Mae Cymerwch Ran wedi ei anelu at y grŵp oedran 0 i 18 mlwydd oed, ond mewn penwythnosau blaenorol mae rhieni, neiniau a theidiau a hyd yn oed hen neiniau a theidiau wedi cymryd rhan mewn gweithdai a sesiynau crefft sy'n digwydd ym mhob cwr o Venue Cymru. Mae tocynnau 'Sioe Cyw' eisoes ar gael o Swyddfa Docynnau Venue Cymru ar 01492 872000. www.venuecymru.co.uk

Wrth i fwy o ddigwyddiadau gael eu hychwanegu at y rhaglen byddant yn cael eu cyhoeddi ar wefan Venue Cymru yn www.venuecymru.co.uk



Hywel Williams
Aelod Seneddol
Etholaeth Arfon

CYMORTHFEYDD

Os oes gennych fater yr hoffech ei drafod gyda'ch AS mewn cymhorthfa, yna cysylltwch ag ef yn ei swyddfa ym Mangor neu yng Nghaernarfon:

Swyddfa Etholaeth, 70 Stryd Fawr, Bangor, LL57 1NR
☎ (01248) 372 948

Swyddfa Etholaeth, 8 Stryd y Castell, Caernarfon, LL55 1SE
☎ (01286) 672 076

williamshy@parliament.uk

Gair o'r Dosbarth

Ysgol Penybryn

Gwasanaeth Diolchgarwch

Perfformiodd y côr yn arbennig o dda yng ngwasanaeth Diolchgarwch Eglwys Glanogwen. Braf oedd gweld llond y lle yn mwynhau noson mor arbennig.



Ella a Cai

blant Glyder, Glyder Fach ac Elidir gyflwyniad Paid Meddwi, Meddwl ac roedd hwn hefyd yn gyflwyniad diddorol, ond am beryglon alcohol y tro hwn. Diolch yn fawr i'r ddau a ddaeth i roi'r cyflwyniadau.



Dyfan a Noa

Parc Cenedlaethol Eryri

Daeth Mr Hywel Williams i siarad gyda phlant blwyddyn 5 a 6 am Barc Cenedlaethol Eryri, fel rhan o'u gwaith daearyddiaeth. Cafwyd cyflwyniad diddorol dros ben ynglŷn â bywyd gwyllt y parc, y planhigion a'r coed. Dysgodd y plant am barciau cenedlaethol o gwmpas y byd, hefyd ac roedd hyn yn ddiddorol dros ben. Diolch yn fawr am ddod atom ac edrychwn ymlaen at eich gweld eto'n fuan.

Yr Heddlu

Braf oedd cael croesawu PC Meirion atom eto eleni. Rhoddodd gyflwyniad i bob dosbarth am ymddygiad gwrthgymdeithasol. Ymatebodd y plant yn arbennig o dda gan ddangos aeddfedrwydd wrth drafod y pwnc. Diolch PC Meirion a gwelwn ni chi'n fuan!

Wardeniaid

Daeth Gareth, swyddog o Gartrefi Cymunedol Gwynedd, i'r ysgol i wobrwyo'r rhai a fu'n wardeniaid dros wyliau'r haf. Yn ystod yr haf, cafodd y plant ymweld â Danger Point. Yno cawsant sgwrs gan swyddogion yr heddlu, mynd o amgylch tai i wneud yn siŵr fod popeth yn ei le, gweld yr hofrennydd ambiwlans awyr yn Ninas Dinlle. Ar ben hynny buont yn hel sbwriel, ymweld â gorsaf dân Caernarfon, cael gwersi cymorth cyntaf ac i goroni'r cyfan cawsant fynd i High Ropes, Llanberis. Roedd staff CCG yn canmol y criw yn arw ac yn edrych ymlaen at y criw newydd flwyddyn nesaf!

Ysgol Llandygái

Ymweliad Arbennig

Daeth Mr Hywel Williams AS atom ddechrau'r tymor er mwyn cael llongyfarch pedwar o ddisgyblion Blwyddyn 6 ar gael eu hethol yn brif ddisgyblion yr ysgol. Roedd wrth ei fodd yn dweud ei hanes yntau yn San Steffan. Roedd gwên fawr ar ei wyneb wrth wrando ar yr ysgol gyfan yn canu cân Y Siarter Iaith. Llongyfarchiadau i Mili Pennington a Cai Smith ar gael eu hethol yn brif ddisgyblion ac i Toby Griffiths a Summer Owen ar gael eu hethol yn ddirprwyon. Prynhawn i'w gofio yn wir.

Cyngor yr Ysgol

Mae cyngor yr ysgol yn cyfarfod yn wythnosol bellach i drafod materion o bwys i'r disgyblion. Mae llawer iawn o weithgareddau ar y gweill a hynny o dan arweiniad y criw prysur yma. Gwylwch y gofod hwn!!

Ymweliad Pontio

Bu Mared Huws o gwmni Pontio draw yn yr ysgol yn ddiweddar i gynnal sesiwn drama 'Drwy Ffilm'. Codi ymwybyddiaeth y disgyblion o agoriad Pontio oedd bwriad yr ymweliad.

Gwasanaeth Diolchgarwch

Cawsom wasanaeth diolchgarwch bendithiol iawn yn Eglwys Tegai ar y Dydd Gwener olaf cyn hanner tymor. Thema'r gwasanaeth oedd 'Diolch am Fwyd'. Cafwyd perfformiad i gloi'r gwasanaeth gan aelodau'r Eglwys o dan arweiniad Y Parch John Matthews.

Ymweliad â Choedwig Penrhyn

Aeth Dosbarth Enfys am drip i'r goedwig yn ddiweddar i fwynhau tymor yr hydref ar ei orau. Roedd y trip yn rhan o thema'r tymor, sef 'Lliwiau' a bu'r disgyblion yn brysur yn casglu a defnyddio'u synhwyrau ynghanol y dail amryliw.

Sioe Mewn Cymeriad

Thema Dosbarth Hedd y tymor yma ydi Patagonia a daeth Martyn Thomas i'r ysgol i berfformio sioe un dyn oedd yn cynnwys actio a chanu er mwyn addysgu'r disgyblion am yr ymfudo i Batagonia.

Dosbarth Awel yn ymateb i gerddoriaeth

Daeth Pontio i'r ysgol er mwyn cynnal gweithdy a oedd yn ymwneud â'r thema Teimladau gan mai 'Ni Ein Hunain' yw thema Dosbarth Awel y tymor yma. Roedd y perfformiad yn annog y disgyblion i ymateb i wahanol ddarnau o gerddoriaeth.

Cystadleuaeth T Llew Jones

Mae pob disgybl wedi cystadlu yng Nghystadleuaeth Llyfrgelloedd Gwynedd i gofio a dathlu bywyd T Llew Jones. Mae pob dosbarth, fel unigolion neu fel grwpiau, wedi creu posteri a darnau o waith celf yn seiliedig ar ddarnau o farddoniaeth y gŵr hynod yma.

Y BONCATHOD

Mae parti canu'r Boncathod wedi bod yn brysur yn ddiweddar, ac mae ganddynt nifer o alwadau ar y gweill o hyn hyd ddechrau'r flwyddyn.

Ar 11 Hydref bu'r grŵp yn canu yng Nghaffi Fitzpatricks fel rhan o Wyl Afon Ogwen. Fe arhosodd y tywydd yn sych ac fe ganon nhw i gynulleidfa y tu mewn a'r tu allan yr un pryd. Yr wythnos ganlynol, fe gawson nhw wahoddiad i ganu carolau yng nghanolfan arddio Holland Arms ger Gaerwen ar noson lansio nwyddau Nadolig y ganolfan. Erbyn i'r Llais ymddangos mi fyddan nhw hefyd wedi canu yn lansiad llyfr am y diweddar Glyn Evans, cyn-olygydd Y Cymro.

Ymhlith eu galwadau eraill rhwng hyn a'r Nadolig y mae canu ym Marchnad Nadolig Ogwen nos Fercher, 25 Tachwedd, diddanu Cymdeithas Bryn Rhos, Y Groeslon a chanu yn Eglwys Llanfairpwll.

Erbyn hyn mae'r criw yn barti o 12, gan fod y genod wedi croesawu aelod newydd arall atynt yn ddiweddar, sef Siwan Mair Tomos. O'r de-orllewin y daw Siwan yn wreiddiol. Mae'n gweithio i gwmni Iaith yn Llanellwy ac yn byw yn y Carneddi. Croeso, Siwan!

Os hoffech chi i'r Boncathod ddiddanu eich cymdeithas chi gyda chaneuon gwerin neu garolau, cysylltwch â **Gaynor** ar **01248 602481** neu anfonwch e-bost: **boncathod@hotmail.com**

MEDAL y D.C.M. Can mlynedd yn ol i'r mis yma gan Andre Lomozik



Sefydlwyd y Fedal D.C.M. (Distinguished Conduct Medal) gyda gwarant frenhinol gan y Frenhines Victoria ar y 4ydd o Ragfyr 1854, yn ystod rhyfel y Crimea, fel gwobr i swyddogion gwarant, swyddogion heb gomisiwn a milwyr cyffredin am wasanaeth gwrol ar faes y gad. Roedd y fedal yma'n chweched o ran dilyniant ac anrhydedd i'r Groes Victoria, ond yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf roedd pryder wedi codi oherwydd y nifer o fedalau oedd yn cael eu gwobrwyo, ac ofnwyd bod gwerth y D.C.M. yn cael ei ddibrisio. Felly, penderfynwyd creu medal newydd, sef y Fedal Filwrol, am wasanaeth o ddewrder ar dir sych. Sefydlwyd y fedal yma ar y 25ain o Fawrth 1916, a'i hol-ddyddio i 1914. O'r dyddiad yma ymlaen dyma'r wobwr a roddwyd am ddewrder, a chadwyd y D.C.M. fel gwobr am ddewrder eithriadol ar faes y gad. Cyflwynwyd y fedal gyntaf yn 1885, ac yn 1993 fe ddilewyd y D.C.M. y C.G.M. a'r D.S.O. er mwyn creu medal newydd sef y C.G.C. (Conspicuous Gallantry Cross) nad yw'n gwahaniaethu rhwng rhengoedd y lluoedd arfog. Rhwng 1884 a 1993 fe gafodd 29,800 o filwyr eu gwobrwyo gyda'r D.C.M. am eu dewrder mewn gwahanol ryfeloedd a chyrchoedd. Un o'r milwyr hynny oedd gwr ifanc o Dregarth, a fu'n ymladd yn y rhyfel byd cyntaf, sef y Sarsiant Jack Malancthon Williams. Cafodd ei anafu yn 1915, a bu raid torri ymaith rhan o'i fraich chwith gan fod ei anaf mor ddrwg. Cyn derbyn triniaeth am ei glwyfau ei hun arhosodd ar faes y gad i helpu milwyr eraill a oedd wedi eu hanafu, ac fe anogodd y milwyr eraill o'r cwmni ymlaen, cyn cerdded yn ol heb gymorth ar hyd y ffos genadwri i'r orsaf cymorth cyntaf. Mae ei hanes i'w weld mewn adroddiad a ymddangosodd ar y 16eg o Dachwedd 1915, ar dudalen 11433 o'r *London Gazette*. Pan gyrhaeddodd adref yn ol i'w ardal enedigol rhoddwyd croeso anrhydeddus iddo, a dyma sut

mae'r adroddiad yn ymddangos yn yr Herald Cymraeg ar Dachwedd 30ain 1915. **CROESAWU GWRON Y D.C.M. YM METHESDA** Yr oedd dydd Sadwrn yn ddiwrnod pwysig yn hanes Bethesda, diwrnod y cofir am dymor maith amdano. Dydd ydoedd i groesawu milwr clwyfedig o faes y frwydr, sef Sergeant J. M. Williams, a enillodd y D.C.M. am wrhydri yn Festubert, ar Fedi 25ain. Er gweled ei law aswy bron wedi ei thori ymaith, a'i glwyfo yn ei ysgwydd, gwrthododd bob cynhorthwy ar y pryd, a chynorthwyodd glwyfedigion eraill o'i amgylch a chalonogodd ei gyd-filwyr i fyned ymlaen i ennill y frwydr, ac am ei ddewrder a'i hunanaberth yr enillodd yr anrhydedd o D.C.M. Mab yw Sergt. Williams i Mr a Mrs Melancthon Williams, Tregarth, a bu yn gweithio yn Chwarel y Penrhyn hyd doriad allan y rhyfel. Yr oedd bob amser yn ddyn ieuanc hynod boblogaidd ymhlith ei gyd-ieuenctid, a chymerai ran flaenllaw yn chwaraeon yr ardal. Ffurfiwyd pwyllgor yn y cylch i'w groesawu gartref, a phenderfynwyd cychwyn gorymdaith o'r gwirfoddolwyr ac eraill o'i gartref yn cael ei blaenori gan Seindorf Bechgyn y Clio. Trwy garedigrwydd Mr Richard Jones, Llangollen Hotel, caed cerbyd, ac ynddo yr oedd y gwron a'i rieni a phedwar milwr clwyfedig eraill o'r ardal, sef Pte. William Pritchard, Elfed Terrace, a Pte John Williams, Braichmelyn, a glwyfwyd yn Ffrainc; Pte. William Thomas, Tregarth, a'r Morwr Owen R. Davies, Rynys, a glwyfwyd yn y Dardanelles. Rhoddwyd derbyniad brwdfrydig i'r orymdaith ym Methesda. Yr oedd y masnachwyr wedi rhoddi baneri allan a'r brif heol yn llawn o edrychwyr. Chwaraeodd y seindorf drwy'r pentref, ac yr oedd golwg urddasol ar y gwirfoddolwyr a'u swyddogion yn gorymdeithio drwy'r brif heol. Wedi'r orymdaith cynhaliwyd CYFARFOD CYHOEDDUS yn y Neuadd, ac er mor eang yw y Neuadd nid oedd yn ddigon i ddal y dyrfa fawr oedd wedi dod ynghyd i groesawu gwron y D.C.M. Llywyddwyd y cyfarfod gan yr Athro David Llewelyn, Llanllechid, a dywedodd eu bod wedi dod yno i roddi "welcome home" i wron o faes y frwydr. Darllenodd y llywydd lythrau oddi wrth Mr W. D. Hobson,

Bangor; Capten Cooke, yr Henadur W. J. Parry, Parch J. T. Job, a Mr E. R. Jones yn gofidio oherwydd bod amgylchiadau yn eu rhwystro i fod yn bresennol yn y cyfarfod. Dywedodd y Llywydd fod cynllun Arglwydd Derby i gael ei weithio yn yr ardal yr wythnos nesaf, ac os bu anghydwlediad yr oeddynt wedi dod bellach i ddealltwriaeth ac yn dymuno ar i bawb roddi derbyniad teilwng i'r canfasers. Galwyd ar y Parch. William Morgan, M. A., i annerch y cyfarfod. Dywedodd mai'r gymwynas orau i Sargt. Williams fyddai gweled llu o'r dynion ieuainc yn ymuno a'r fyddin. Os collodd y gwron ei law aswy chyll ef byth ei glod. Beth sydd mor gysegredig ag amddiffyn y wlad, a ellir mwy o hunanaberth na'r hyn a wnaeth y milwr clwyfedig yma? Peryglodd ei fywyd ei hyn wrth geisio achub a chynorthwyo milwyr eraill. Os nad yw dyn am amddiffyn ei wlad nid oes ganddo hawl o gwbl i fyw ynddi. Tro annheilwng yw ffoi yn llechwraidd a pheidio ymuno a gadael i eraill ymladd trosom. Dywedodd y Parch. H. Jones Davies, Tregarth ei fod yn falch o gael croesawu ei gyfaill, Sergt. Williams yn ol o faes y rhyfel. Wrth gerdded llwybr hunanaberth cerddodd yr un llwybr a Iesu o Nazareth. Llongyfarchai ef fel patrwm o filwr o'r fyddin newydd. Dywedodd Duc Wellington ymhen ysbaid ar ol brwydr Waterloo mai segurwyr a meddwyn oedd yn ymuno a byddin Prydain Fawr, ond y mae yn wahanol iawn heddiw. **BECHGYN GOREU EIN GWLAD** sydd yn ymuno y dyddiau hyn. Nid cael ei orfodi i fynd yn filwr a wnaeth Sergt. Williams, ond dod allan o argyhoeddiad, a bechgyn fel hyn sydd arnom eisiau heddiw. Sylwodd y Canon R. T. Jones. B. A., Glanogwen, mai'r cyfarfod rhyfeddaf a fu ynddo erioed oedd y cyfarfod yma, un yr oedd yn cael y fraint o groesawu y milwyr dewr oedd ar y llwyfan. Yr oedd y cyfarfod yn apelio at drigolion ardal gyfan, ac yn sicr yr ydym yn ymfalchio fod gennym un sydd wedi ennill y fath anrhydedd. Enillodd serch, edmygedd, ac ymddiriedaeth. Un peth yw ennill clod, peth arall yw ei haeddu, ac yn sicr ddigon yr oedd Sergt. Williams yn ei haeddu. Llongyfarchai ei rieni yn arbennig, ac yr hyn oedd yn ei synnu fwyaf y dyddiau hyn ydoedd parodrwydd mamau i

adael eu bechgyn i ymladd tros eu gwlad. Priodolir gwerth dyn yn y dyfodol yn ei barodrwydd i amddiffyn ei wlad, ac esiamploddidog i ddynion ieuainc yr ardal oedd y gwron oedd ar y llwyfan. Teimlai Prifathro D. J. Williams, M. A., yn anrhydedd i gael bod yn y cyfarfod a chael llongyfarch y milwr ieuanc a enillodd y fath glod. Yr oedd yn rhaid cael tri pheth cyn y gwelid heddwch yn y Cyfandir, sef symud y Germaniaid o Belgium, Poland a Serbia, talu iawndal i'r gwledydd hynny a sicrwydd fod milwriaeth Germani wedi marw. Galwodd y Llywydd ar Mrs Dr Pritchard i **GYFLWYNO FFON HARD** i Sergt. Williams fel arwydd fechan o serch ac edmygedd yr ardal iddo am ei wrhydri ar faes y frwydr. Derbyniodd y milwr clwyfedig yr anrheg o law y foneddiges gyda gwyleidd-dra sydd yn nodweddu'r Celt ar lawer adeg yn ei fywyd, ac yna chwaraeodd y seindorf "For he's a jolly good fellow." Galwodd y Llywydd ar Mr Melancthon Williams, a dywedodd ei fod yn datgan eu diolchgarwch fel teulu iddynt yn wyneb y profedigaethau yr oeddynt wedi myned trwyddynt yn ddiweddar. Ei eiriau ef a'i briod i'w dau fab cyn iddynt fyned i ymladd tros eu gwlad oeddynt am iddynt gofio gwneud eu dyletswydd a throï at Dduw i ofyn am nerth yn nydd y frwydr. Edmygai y Parch. A. W. Davies, Siloam, ysbryd y gwron oedd ar y llwyfan, yr hunanfeddiant a'r hunanaberth a'i nodweddaï pan ynghanol peryglon enbydus. Cyflwynodd Mr Davies oriawr i Pte. William Pritchard ar ran aelodau y Clwb Unedig. Yr oedd cael y Twrc allan o Ewrop yn ddigon o dal am y rhyfel hon, a hyderai y cymerai hynny le yn fuan. Chwaraeodd y seindorf i ddiweddu'r cyfarfod *Hen Wlad fy Nhadau*.

**ARCHEBU
LLAIS OGWAN
DRWY'R POST**

Owen G. Jones, 1 Erw Las,
Bethesda, LL57 3NN

☎ post@llaisogwan.com

📠 01248 600184

Ysgol Dyffryn Ogwen

Wythnos Sgiliau

Cynhaliwyd wythnos sgiliau traws-ysgol ddechrau mis Hydref. Roedd rhaglen bwrpasol a diddorol wedi ei threfnu ar gyfer yr holl flynyddoedd. Dyma oedd arlwy'r wythnos:

• **Blwyddyn 7** – Rhyd Ddu, gweithgareddau amgylcheddol ym Mharc Meurig, gweithgareddau Uganda

• **Blwyddyn 8** – gweithgareddau amrywiol gan Techniquet, gweithdai amrywiol yn ymwneud â Chwpan Rygbi'r Byd a pharch, a gweithgareddau gwyrdd yn ymwneud â'r defnydd o ddŵr.

• **Blwyddyn 9** – gweithgareddau amrywiol ar y thema 'Cymru'n Cofio' a'r rhyfel byd cyntaf dan arweiniad Adran y Gymraeg - ymweld â chartref Hedd Wyn yn yr Ysgwrn, Trawsfynydd a Chapel Celyn, a gweld perfformiad 'I'r Gad, Fechgyn Gwalia' gan Theatr Bara Caws yn yr Amgueddfa Lechi yn Llanberis

• **Blwyddyn 10** – sesiynau dinasysddiaeth gyda chynghorwyr lleol, Alun Ffred Jones AC, a Hywel Williams AS, a gweithgareddau'r Bac.

• **Blwyddyn 11** – cynhadledd sgiliau a gyrfaodd Cymru, gweithgareddau'r Bac, sesiynau gan swyddog cyswllt yr heddlu, a sesiwn ar y Farchnad Stoc. Bu'r disgyblion sy'n astudio hanes hefyd yn gweld 'I'r Gad, Fechgyn Gwalia' gan Theatr Bara Caws yn yr Amgueddfa Lechi.

Diolch yn fawr iawn i aelodau'r Corff Llywodraethol a fu'n cyfrannu at weithgareddau'r wythnos – y Cynghorydd Gwen Griffiths, Mr Godfrey Northam a Mr Walter Williams at y sesiynau Dinasysddiaeth, Mr

Arwyn Oliver at y sesiynau Cymru'n Cofio, a Mr Nigel Beidas am gyflwyniad difyr iawn am ei waith fel brocer stoc. Mae'r disgyblion wedi datblygu llu o sgiliau gwerthfawr a fydd yn eu gwneud yn well dysgwyr ac yn eu paratoi i gyfrannu'n llawn i'w cymunedau yn y dyfodol

Seremoni Croesawu Cwpan Rygbi y Byd

Ar ôl clyweliad cyn yr Haf, cafodd côr yr ysgol wahoddiad i gymryd rhan mewn seremoni i groesawu tîm rygbi Canada i'r gystadleuaeth. Roedd yr ysgol yn un 20fed allan o 120 o ysgolion o Gymru a Lloegr i gael yr anrhydedd a daeth pwysigrwydd y seremoni yn amlwg wrth i ni gyrraedd Neuadd fawreddog y Brangwyn yn Abertawe ar fore dydd Mawrth, Medi 15. Roedd pwysigion y byd rygbi i gyd yno ac roedd y côr yn agor y seremoni gyda fersiwn Gymraeg o 'World in Union', yr unig gôr o'r 20 i ganu yn y Gymraeg. Roedd y newyddion yma wedi cyrraedd chwaraewyr a rheolwyr Canada a dyma eu cynrychiolydd yn nodi eu bod yn edrych ymlaen yn fawr at glywed ein datganiad. Fe ganodd y côr gyda brwdfrydedd ac egni wrth ddiddanu'r 800 o bobl oedd yn bresennol. Fe goronwyd yr ymweliad wedyn wrth iddynt gyfarfod a siarad gyda aelodau'r tîm am dros awr ar ôl y seremoni, gydag ambell gyfle am 'selfie' hefyd.

Roeddynt wedi cynrychioli'r ysgol, yr ardal a'r wlad gydag urddas, brwdfrydedd a phroffesiynoldeb arbennig!!

Noson Agored

Cynhaliwyd Noson Agored flynyddol yr ysgol nos Fawrth, Hydref 20fed, i rieni disgyblion ym mlynnyddoedd 5 a 6. Yr oedd



Plant Blwyddyn 7 yn ardal Rhyd Ddu.



Paratoi i groesawu tîm Canada.



Tynnu 'selfie' gydag aelod o dîm rygbi Canada.

yn braf iawn gweld yr ysgol yn llawn o ddarpar rieni a disgyblion o ysgolion Bodfeurig, Llandygai, Llanllechid, Penybryn, Rhiwlas a Thregharth. Yr oedd canmoliaeth mawr i'r noson gan y rhieni a fu'n bresennol, a gobeithir yn fawr y bydd pob disgybl sy'n byw yn y dalgylch yn dod i Ysgol Dyffryn Ogwen.

Ymweliad â Venue Cymru, Llandudno

Dydd Iau, 24ain o Fedi, aeth disgyblion blwyddyn 10 ac 11 i'r theatr i wyluo cynhyrchiad ardderchog o'r ddrama 'An Inspector Calls' gan J. B. Priestley. Bu'r ymweliad o fudd mawr i'r myfyrwyr gan eu bod nhw'n astudio'r ddrama ar gyfer eu cwrs TGAU Llenyddiaeth Saesneg.

Disgybl y Mis

Llongyfarchiadau i'r disgyblion canlynol sydd wedi ennill

gwobrau 'disgybl y mis' ym Mlwyddyn 7. Mae'r wobwr yn cael ei rhoi am ddangos ymdrech dda yn y gwersi ac mewn gwaith cartref, a hefyd am gael presenoldeb 100% am y mis. Mis Medi: Natalie Owen a Mia Owen Mis Hydref: Luned Roberts

Adran Addysg Gorfforol

Mae tîm pêl-rwyd dan 16 yr ysgol wedi ymuno â'r gynghrair ieuencid am y tro cyntaf. Roedd y gêm gyntaf yn erbyn Llandudno (sy'n dîm hynod o lwyddiannus a phrofiadol) yng Nghanolfan Hamdden Brailsford. Yn anffodus, er i'r genethod chwarae yn dda iawn, colli oedd yr hanes a hynny o 26-2. Derbyniodd Elin Owen (bl11) wobwr chwaraewr y gêm. Bydd y gêm nesaf yn erbyn Bangor Jets yn ystod mis Tachwedd.

CANLYNIADAU RYGBI

Rygbi bechgyn dan 12

Ysgol Dyffryn Ogwen 45 - 0 Ysgol Syr Hugh Owen

Rygbi bechgyn dan 14

Ysgol Friars 24 - 19 Ysgol Dyffryn Ogwen

Rygbi bechgyn dan 16

Ysgol Friars 10 - 32 Ysgol Dyffryn Ogwen

Rygbi genethod dan 13

Ysgol Dyffryn Ogwen 15 – 40 Tryfan

Rygbi genethod dan 16

Ysgol Dyffryn Ogwen 45 – 5 Tryfan

Ysgol Bodfeurig



Coedwig Wylt!

Fel rhan o waith dosbarth Tryfan ar y goedwig wylt fe aethom ar daith i goedwig Bryn Meurig yng nghwmni Swyn o Gyfoeth Naturiol Cymru. Cafodd pawb hwyl yn chwarae gemau, mesur coed a chreu cartrefi i anifeiliaid y goedwig! Roedd yn brofiad gwir werthfawr i gael dysgu mwy am ein parc lleol.

Creu Cerddoriaeth

Pe byddech yn gyrru heibio'r ysgol yn ddiweddar mae'n debyg y byddech wedi clywed sŵn rhyfedd - sŵn y cerddor Ed Holden yn cynnal sesiynau 'beat bocsio' gyda dosbarth Ogwen a Tryfan. Cafodd pawb eu hysbrydoli gan Ed yn dysgu mwy

iddynt am gerddoriaeth Gymreig. Tybed oes artist Cymreig y dyfodol ymysg disgyblion Ysgol Bodfeurig?! Os oes gennych app Qrafter sganiwch y cōd yma ac fe gewch weld fideo o'r plant yn rapio gyda Ed Holden!



Cinio Cymreig

Diolch yn fawr i Anti Anwen ac Anti Dana am ginio arbennig i ddathlu Wythnos Cymru Cŵl. Cafodd pawb wledd o gig oen o Gymru a llysiau lleol, blasus iawn! Dyma rai o blant dosbarth Idwal yn mwynhau!



Ysgol Rhiwlas

Ymweliad ac Amgueddfa Byd Awyr Dinas Dinlle
Bore dydd Mercher, Hydref 21 cafodd disgyblion yr Adran Iau fynd ar drip cyffrous iawn i Amgueddfa Byd Awyr Dinas Dinlle. Roedd llawer iawn o'r bechgyn yn edrych ymlaen yn fawr iawn at fynd. Y cyswllt gyda'n thema, Yr Ail Ryfel Byd, oedd y rheswm am y trip. Cawsom weld amrywiol awyrennau ag offer a ddefnyddiwyd yn y cyfnod.

Gwasanaeth Diolchgarwch, Capel Pisgah.
Nos Iau, Hydref 22 bu holl ddisgyblion yr ysgol yn cynnal Gwasanaeth Diolchgarwch yng nghapel Pisgah, Rhiwlas. Braf oedd gweld gymaint o rieni a chyfeillion wedi dod ynghyd i gefnogi'r disgyblion. Roedd ôl gwaith ymarfer caled ar y gwasanaeth a phob un o'r disgyblion yn canu'n fendigedig. Hoffem ddiolch, fel ysgol, i Mrs

Einir Wyn Williams am roi o'i hamser i hyfforddi'r disgyblion gyda'r canu a chynorthwyo gyda'r paratoadau ar gyfer y gwasanaeth.

Cinio Thema Cwpan Y Byd
Cawsom ginio arbennig a blasus dros ben gan Anti Siân fel dathliad o gwpan rygbi'r byd. Pawb yn bwyta llond eu boliau ac yn mwynhau bob munud.

Ffair Nadolig
Fyswch chi'n hoffi stondin i werthu eitemau sydd ddim eu hangen? Dim ond 10% comisiwn a gwobr i'r raffl yn unig! Cysylltwch â ni drwy Facebook: Cyfeillion Ysgol Rhiwlas neu unrhyw aelod o'r grŵp yn y pentref
Mynediad: £1 i oedolion, 50c uwchradd, cynradd am ddim.
• Groto Siôn Corn • Stondinau bric-a-brac • Man chwarae Xbox • Bwyd a diod ar gael • Raffl • Cwmnïau lleol yn gwerthu crefftau a bwyd.

Eglwys Crist Glanogwen

Cynhelir Gwasanaethau fel a ganlyn:

Sul Cyntaf pob mis
Cymun Bendigaid – 8.00am
Boreol Weddi Cymraeg – 11.00am
Ail Sul pob mis - Cymun Bendigaid Cymraeg – 11.00am
Trydydd Sul pob mis – Cymun Bendigaid dwyieithog – 11.00am
Pedwerydd Sul pob mis - Cymun Bendigaid dwyieithog – 11.00am
Pumed Sul - Gwasanaeth ar y cyd gyda Mynydd Llandegai a Phentir (Lleoliad i'w gyhoeddi)



Pob bore Mercher am 10.30am - Cymun Bendigaid

Dydd Sul, Tachwedd 15 – Y Deyrnas 3 – Cymun Bendigaid, 11.00am
Dydd Sul, Tachwedd 22 – Y Deyrnas 4 – Cymun Bendigaid, 11.00am
Dydd Sul, Tachwedd 29 – Adfent 1 – Gwasanaeth ar y cyd, Glanogwen 10.30am

Ymddeol

Trist iawn yw gorfod cyhoeddi bod Mr Albert Humphreys, clochydd a gofalydd (Verger), Eglwys Crist Glanogwen, yn ymddeol ddiwedd mis Rhagfyr, 2015 ar ôl nifer helaeth o flynyddoedd yn y swydd. Mae Albert wedi bod yn driw iawn ac yn weithiwr hynod o gydwybodol i Eglwys Glanogwen ac fe fydd hi'n chwith iawn ar ei ôl. Rydym i gyd, fel aelodau Glanogwen a phreswylwyr y Plwyf, yn diolch o waelod calon i Albert am ei holl waith dirwgnach dros y blynyddoedd. Ni ellir rhestru yma'r oll mae wedi ei wneud heb sôn am ei holl weithgareddau yn y dirgel, ond mae ein diolchiadau iddo yn fawr iawn. Dymunwn ymddeoliad hapus iawn i Albert ac iddo gael iechyd i fwynhau blynyddoedd dedwydd yn y dyfodol.

Yn sgil ymddeoliad Albert, mae Eglwys Glanogwen yn gwahodd gwirfoddolwr/wraig fel clochydd a gofalydd. Os oes unrhyw un gyda diddordeb yn y swydd, yna fe ellir cysylltu gyda'r Eglwys, neu yn fwy penodol efallai, gydag Albert, gan ei fod yn fwy na pharod i gynnig cymorth, arweiniad ac egluro dyletswyddau'r swydd. Gellir hefyd gysylltu gyda'r Ficer, Y Parch John Matthews, rhif ffôn – 01248 364991.

Mae yna nifer o aelodau yn cwyno oherwydd amrywiol anhwylderau Dymunwn adferiad llwyr a buan i chwi gan fawr obeithio y byddwch cyn hir yn medru mynychu rhai o'r gwasanaethau.

Ysgol Llanllechid

Cydyndeimlo

Cydyndeimlwn yn ddwys gyda theulu'r diweddar Gwynfor ab Ifor. Fe'i cofiwn yn dda fel rhiant a Llywodraethwr yn Ysgol Llanllechid a chofiwn am ei ddoniau a'i allu. Cofiwn amdano hefyd fel awdur yr englyn hwn i Ysgol Llanllechid:

Mwynhewch y mannau uchel, – rhagorwch
A gyrrwch y gorwel;
Awchwech y dasg aruchel
A diliau aur mannau'r mêl.

Anfonwn ein cofion cynnes at y teulu oll yn eu colled a'u galar o golli cymeriad unigryw a Phrifardd dawnus.

Gwasanaeth Diolchgarwch

Llongyfarchiadau i bob dosbarth, o'r Cylch Meithrin i Fl. 6 ar berfformio'n raenus yn ystod ein cyflwyniadau Diolchgarwch yn neuadd ein hysgol. Diolch i chi rieni a chyfeillion yr ysgol am droi i mewn atom. Roedd neuadd ein hysgol unwaith eto o dan ei sang. Cafwyd adborth arbennig o dda gan ein rhieni ar safon ein perfformiadau a phawb yn dotio at y côr mawr yn ei morio hi!

Wedi hyn, ar y dydd Sul canlynol, aeth rhai o'n disgyblion draw i gapel Carmel ar gyfer gwasanaeth diolchgarwch arbennig o dan arweiniad Helen Williams a llywyddiaeth Elin Mair Jones. Unwaith eto eleni, braint oedd i Mrs Davies Jones dderbyn gwahoddiad i fynd draw yno. Cafwyd gwledd, ac roedd hi mor braf gweld aelodau'r Dwylo Pysur, sef disgyblion yn eu harddegau yn dal ati, ac yn cyflwyno eu gwaith gydag arddeliad. Rhaid canmol ein plantos ni hefyd, a diolch yn fawr i Daniel am ddod ymlaen i'r sedd fawr i egluro'r cylched ddŵr mewn ffordd mor glir ac i Cadi Efa am egluro o ble mae llefrith yn dod. Diolch i'r holl blant, o'r ieuengaf i'r hynaf, am eu gwaith ac i Mr Godfrey Northam, Ms Maggie Bryn, Mrs Helen Roberts, Mrs Wendy Jones, Mrs Anne Marie Jones, Mr Gwilym Evans a Ms Mari Rowlinson am eu haddysgu. Daliwch ati! Rydych oll yn llusernau llachar yn yr ardal!

Yn ogystal, cafodd disgyblion dosbarthiadau Mrs Parry Owen a Mrs Marian Jones fynd draw i Gapel Carmel er mwyn gweld y capel yn ei ogoniant yn dilyn y Gwasanaeth Diolchgarwch ac roedd yn werth ei weld! Cafwyd croeso bendigedig unwaith eto gan Mrs Helen Williams. Diolch o waelod calon Mrs Williams!

Haf Bach Mihangel

Gan fod yr hin yn parhau mor annaturiol o fwyn, achubwyd ar bob cyfle i fynd allan i'r awyr agored i ddysgu am ein hamgylchfyd. Cafodd dosbarth Mrs Rona Williams fodd i fyw ar daith gerdded ddiddorol dros ben gan dramwyo drwy Gae Rhosydd, Lôn Goed ac ardal Tâlysarn cyn ei throi hi nôl drwy bentref Rachub. A'r arweinyddion? Neb llai na Mr Ben Stammers ac Udit! Dyma beth

oedd addysg, cyfle i ddysgu enwau'r coed ac astudio eu dail allan yn yr awyr agored a sylwi mewn difrif ar eu lliwiau godidog eleni. Mae pawb wedi clywed am lefydd dros y dŵr sy'n ogoneddus yn yr Hydref. Does dim angen mynd yno o gwbl! Dewch i Rachub!!

Parti'r Llipryn Llwyd

Peidiwch â dweud wrth bawb, ond Ms Nicola oedd ein Llipryn Llwyd eleni ac actiodd y rhan yn berffaith! Doedd gan blantos bach y dosbarth Meithrin ddim syniad mai hi oedd y Llipryn ac roedd gweld eu llygaid bach yn pefrio yn gwneud ein gwaith ni'n fraint!

Bore Coffi Nadolig

Os gwelwch yn dda, wnewch chi gofio'r dyddiad yma: Rhagfyr 5ed! Dyma pryd y cynhelir ein Bore Coffi blynyddol, a bydd Siôn Corn yn siŵr o alw! Dewch yn llu i'r Clwb Criced erbyn 10 o'r gloch.

Paid Cyffwrdd Dweud

Unwaith eto, cafwyd cyflwyniad oedd yn atgoffa'r disgyblion i fod yn ofalus ac i ddweud "na" wrth gyffuriau ac alcohol.

Siop Ogwen

Mae Ysgol Llanllechid yn gwneud pob ymdrech i gefnogi Siop Ogwen ar y Stryd Fawr drwy werthu nwyddau Masnach Deg yno a phrynu ein llyfrau darllen Cymraeg oddi yno! Hefyd, does yna unlle gwell i wneud ein siopa Nadolig!

Coed Meurig

Coed Meurig oedd cyrchfan dosbarth Mrs Bethan Jones ac yno yr aethant yn llawen a chael croeso cynnes gan Dafydd a Fiona Cadwaladr. Rydym mor ffodus o'n hardal a mannau fel hyn, sydd mor gyfoethog o ran profiadau addysgu, ar ein trothwy. Diolch!

Cyngor Ysgol

Ew! Mae gennym ni Gyngor Ysgol da! Diolch am drefnu pob math o bethau i'n helpu fel ysgol, ac am eich cyflwyniadau clodwiw! Mae eich cyfraniad i Ysgol Llanllechid yn wych! Diolch i Mr Huw Edward Jones am eich arwain, ac i swyddogion y pwyllgor am fod mor drylwyr eu trefniadau.

Cadw Cymru'n dachus

Diolch i'r Grŵp Gwyrdd am ein harwain a sicrhau ein bod i gyd yn cefnogi ymgyrch 'Cadw Cymru'n Dachus'. Bu rhai o'r plant hynaf yn tacluso'r ardal leol drwy gasglu sbwriel o amgylch Maes Bleddyn, Plas Ffrancon, ar hyd Lôn Bach Odro ac wrth ymyl y llecyn a elwir yn Llyn Corddi. Sawl bag o sbwriel? Ugain! Anhygoel! Braf oedd cyd-weithio gyda'r tîm Balchder Bro.

India

Daeth Sera, sy'n perthyn i Harri a Cai, i ddosbarth Mrs Parry Owen gyda dwy ffrind o'r India! Cafwyd cyflwyniad diddorol am y wlad ryfeddol hon. Diolch yn fawr am ddod i mewn atom a diolch i chi am rannu'r ffeithiau diddorol drwy gyfrwng technoleg.

Cân dosbarth Mrs Marian Jones

Pa ffordd well i ddysgu am odli nag ysgrifennu cân ar y cyd fel dosbarth, a dyma ffrwyth llafur y dosbarth hwn:

Mae'n dosbarth ni
Yn llawn hwyl a sbri!

Alanna, Tianna ac Indi-anna
Sydd wrth eu boddau'n bwyta banana!

Mae Bobi, Keaton a Catrin Siôn
Ar ben y bwrdd yn canu cân!

Mae Llŷr a Llŷr a Jessica
Yn lliwio map o Affrica.

A Matthew, Cian, Harri a Ben
Yn adeiladu tŷ mawr pren!

Erin, Erin, Nel a Nel
Sy'n dawnsio'n wirion dan ambarél.

Mae Emma, Seren, Lucas ac Ina
Yn chwerthin yn hurt fel pedwar hiena!

Mae Mali a Cadi yn edrych yn syn.....
"Mae Gwilym a Mia a Lucie mewn bin!"

Os ydych chi eisiau hwyl a sbri
Dewch draw yn syth i'n dosbarth ni!

GORFFWYSFAN

Cafwyd cyfarfod o bwyllgor y clwb uchod fore Llun, 5 Hydref, gyda Mr Elfed Bullock yn y gadair.

Roedd naw yn bresennol sef Joe Evans, Dennis Dart, O.J. Evans, Dafydd Pritchard, Vernon Owen, Gilbert Bowen, Rhiannon Efans, Joe Hughes a'r cadeirydd.

Cafwyd dau ymddiheuriad sef Dilwyn Owen ac Edric Jones.

Croesawyd pawb gan y Cadeirydd ac fe dderbyniwyd cofnodion cyfarfod 2 Mawrth 2015.

Cinio Nadolig 2015 i'w gynnal yn y Clwb Criced a Bowlio, ar ddydd Mercher, 16 Rhagfyr, gyda'r cinio yn cael ei baratoi gan Gaffi Coed y Brenin. Adloniant - bingo a raffl. Cofiwch roi eich enwau i'r Ysgrifennydd, Mr Joe Hughes, os gwelwch yn dda.

Gwibdeithiau 2016. Gofyn i bawb fyddai yn y Cinio Nadolig i awgrymu 4 neu 5 lleoliad i'w rhoi gerbron y pwyllgor ym mis Mawrth 2016.

Etholwyd Rhiannon Efans yn Is-gadeirydd y clwb.

Diolchwyd i bawb am eu presenoldeb ac i'r swyddogion am eu gwaith gan y cadeirydd.

Gwibdaith –Dydd Mercher, 4 Tachwedd
Aeth criw o 41 o aelodau a ffrindiau ar y wibdaith i'r Wyddgrug (bore) cyn mynd ymlaen i Brestatyn. Cafwyd diwrnod da a braf. Diolchwyd am y trefniadau gan y Cadeirydd, Mr Elfed Bullock a chyfeiriodd at y ffaith fod pawb yn falch o weld Margaret, Tregarth, wedi gallu ymuno â ni ar y wibdaith.



@Llais_Ogwan

COFIWCH GEFNOGI
EIN HYSBYSEBWYR.

Ysgol Tregarth

Llongyfarchiadau

Llongyfarchiadau gwresog i Mrs Cerys a Mr Dewi Roberts ar enedigaeth eu merch fach, Nel Siriol. Rydym i gyd yn edrych ymlaen at weld Mrs Cerys Roberts a Nel Siriol yn fuan iawn.

Pnawn Coffi MacMillan

Cafwyd ddiwrnod llwyddiannus iawn Ddydd Gwener, 2ail o Hydref pan gynhaliwyd pnawn o goffi a chacen i godi arian at elusen hollbwysig, elusen MacMillan. Bu Ms Barnes a'r Cyngor Ysgol yn hynod o brysur yn paratoi ac yn croesawu'r rhieni a'r teuluoedd yn ystod y prynhawn. Diolch o galon i Ms Barnes, Anti Shirley a'r Cyngor Ysgol am eu gwaith a diolch i bawb a ddaeth i'n cefnogi ac i bawb a fu'n brysur yn coginio cacennau a bisgedi.

Dyma air gan y Cyngor: "Rydym yn ddiolchgar i bawb a gefnogodd pnawn coffi MacMillan yn Neuadd yr ysgol. Casglwyd £253 tuag at yr elusen," Asha, Iestyn M, Ryan, Izzy, Iestyn E, Ffion a Kian.

Techniquet

Cafodd blant dosbarth Llywelyn a Ffrydlas ymwelwyr o ganolfan Techniquet, Glyndŵr yn ystod yr hanner tymor er mwyn dysgu, arbrofi ac ymchwilio'r esgyrn a'r corff. Roedd yn brofiad gwych. Cafwyd digonedd o amser i arbrofi, chwarae, holi, dysgu am nifer o agweddau gwyddonol. Rydym yn edrych ymlaen at wahodd y tîm eto er mwyn dysgu am agweddau eraill.

PC Meirion Williams

Cawsom ymweliad gan PC Meirion Williams i addysgu plant y Cyfnod Sylfaen am yr hyn sy'n gywir ac yn anghywir yn yr ysgol, yn y cartref ac yn y gymuned. Mae gan PC Meirion Williams ffordd arbennig o gyflwyno'i neges, ac mae'r plant erbyn hyn yn deall y gwahaniaeth rhwng yr hyn sy'n gywir ac yn anghywir.

Diolchgarwch

Cafwyd amrywiol themâu yn ein cyflwyniadau diolchgarwch eleni eto a'r disgyblion yn morio canu! Braf oedd gweld yr Eglwys leol o dan ei sang ac roedd cael cefnogaeth ein rhieni yn werth y byd! Cafwyd gwledd – o'r plant lleiaf un yn y dosbarth Derbyn hyd at y plant hynaf ym Mlwyddyn 6. Prynhawn gwerth chweil a diolch i bawb!

Ysgol Goedwig

Mae dosbarth Tryfan blwyddyn 3 Mr Walton wedi mwynhau 6 sesiwn wythnosol yn ysgol goedwig Castell Penrhyn o dan ofal criw 'elfennau gwyllt'. Bu'r plant yn dysgu

nifer o sgiliau newydd megis creu tân a choginio yn y gwyllt yn ogystal ag astudio pryfaid a phlanhigion yr ardal. Uchafbwynt i'r plant roedd cael y cyfle i efelychu gwaith celf 3D Andy Goldsworthy a bu hwn yn sail i wasanaeth i'r ysgol a'r rhieni a fwynhawyd gan bawb.

Croeso'n ôl

Hoffem groesawu Miss Ffion Roberts yn ôl i'r ysgol ar ôl ei chyfnod mamolaeth. Mi fydd Miss Roberts yn addysgu blynyddoedd 3, 4, 5 a 6 yn ystod cyfnodau CPA.

Cymru Cŵl

Rydym wedi bod yn mwynhau wythnos llawn egni a bwrlwm wrth ddathlu ein Cymreictod yn ystod Wythnos Cymru Cŵl. Roedd yr wythnos yn llawn brwdfrydedd a gweithgareddau sy'n ceisio rhoi balchder yn eu hiaith a'u cenedligrwydd i ddisgyblion. Roedd y plant wrth eu boddau yn cael dysgu am ein harwyr Cymreig o flynyddoedd maith yn ôl megis Llywelyn Fawr ac arwyr heddiw e.e. George North. Diolch yn fawr i Anti Shirley am baratoi cinio gwerth chweil ar ein cyfer er mwyn dathlu.

Caffi Coed-y-Brenin

Fel rhan o'n thema 'Blasus' cafodd y Dosbarth Derbyn fore bendigedig yng nghaffi Coed-y-Brenin, Bethesda. Roedd yn gyfle i weld yr hyn sy'n digwydd mewn caffi go iawn a nawr mae pawb wrth eu boddau yn chwarae yng nghaffi'r dosbarth, sef Caffi Idwal. Diolch o galon i staff y caffi am eu croeso cynnes unwaith eto ac am y baned wrth gwrs! Diolch hefyd i dad Eban (cwmni tacsï Owen's) am fynd â ni yno ac yn ôl yn ddiogel.



GAIR NEU DDAU

Y GWESTY

Dyw'r gwaith ar y gwesty newydd ddim i fod i ddechrau tan fis Chwefror ond mae o leiaf ddeg ar hugain o westeion yno'n barod. Wnaethon nhw ddim archebu lle yn y gwesty dros y ffôn nac ar-lein, a chawson nhw mo'u gwahodd i fynd yno. Gweld eu cyfle wnaethon nhw, a cherdded i mewn i'r lle. O bosib eu bod hyd yn oed wedi torri i mewn i'r adeilad. Yn sicr, doedden nhw ddim i fod yno. Ond yno maen nhw, ac yno y byddan nhw bellach dros y gaeaf.

Y disgwyl oedd y byddai perchnogion y gwesty arfaethedig yng nghanol Manceinion yn ceisio cael gwared â'r bobl hyn o'r lle. Ond nid felly y bu. O weld y bobl ddigartref wedi symud i mewn i'r adeilad gwag y bwriedir ei ddatblygu yn westy moethus, penderfynodd y cyn-beldroedwyr Gary Neville a Ryan Giggs adael iddyn nhw aros yno dros y gaeaf nes bydd y gwaith adnewyddu yn cychwyn ym mis Chwefror. Roedd hynny'n newyddion annisgwyl i'r bobl eu hunain, ac roedden nhw'n fwy na pharod i addo gwarchod yr adeilad a sicrhau na wneir unrhyw niwed iddo tra byddan nhw'n byw ynddo dros yr wythnosau nesaf.

Mae'n rhaid canmol ac edmygu'r perchnogion am yr hyn a wnaethon nhw. Doedd dim rhaid iddyn nhw roi caniatâd i'r bobl aros yno. Yn ôl a ddeallaf, mae Gary Neville wedi datgan cefnogaeth i bobl ddigartref cyn hyn, ac mae'r weithred hon yn dangos yn glir fod y gefnogaeth honno'n llawer mwy na geiriau yn unig. Wn i ddim beth yn union sy'n ei gymell ef a'i gyfaill, ond mae'r hyn a wnaeth yn sicr yn herio pob un ohonom i feddwl am ein hymateb ninnau i bobl anghenus.

Mae'r Arglwydd Iesu yn ein herio i ymateb i anghenion pobl. Mae'n ein herio yn benodol yn y Bregeth ar y Mynydd i ymateb i bobl sy'n dod ar ein gofyn. 'Rho i'r sawl sy'n gofyn gennynt, a phaid â throi i ffwrdd oddi wrth y sawl sydd am fenthycu gennynt' (Mathew 5:42).

Mae yna weithredoedd da yr ydym yn cynllunio i'w gwneud. Mae hynny'n sicr yn wir yn y bywyd Cristnogol. Fe'n gelwir i garu eraill, ac i wneud pob math o weithredoedd da er mwyn dangos ein cariad at Dduw ac at bobl, ac mae hynny'n golygu trefnu a mynd ati'n fwriadol i helpu ac i wasanaethu eraill. Ond mae'r Iesu yn ein herio hefyd i ymateb yn gadarnhaol pan ddaw eraill ar ein gofyn, a gweithredu er lles i eraill yng nghariad Crist.

JOHN PRITCHARD

Ffeithiau difyr

Wyddech chi bod un awduron amlycaf Cymru yn byw yma yn Nyffryn Ogwen? Ei henw yw Brenda Wyn Jones a bu'n un o olygyddion Llais Ogwan ac yn gyfrifol am y croesair ynddo am flynyddoedd. Addasydd ac awdur llyfrau ar gyfer plant. Ganed Brenda ym Methesda, Arfon, ac aeth i Ysgolion Carneddi, Pen- y bryn ac Ysgol Sir Bethesda. Er fod ganddi freuddwydion o fod yn feddyg pan yn blentyn, llenyddiaeth oedd ei galwedigaeth. Dechreuodd ysgrifennu llyfrau pan oedd yn 25 oed. Addysgwyd ym Mhrifysgol Cymru Aberystwyth. Bu'n athrawes uwchradd ac yn ddarlithydd yn y Coleg Normal. Mae Brenda yn gyfrifol am addasu nifer o lyfrau i'r Gymraeg o'r Saesneg ac am sgriptio rhaglenni plant i'r BBC.

Chwaraeon

Bocsio Cic Tsieineaidd

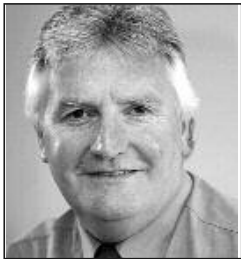


Wu Shu Kwan – Anrhydedd i Ddosbarth Tregarth

Mae dosbarth Bocsio Cic Tsieineaidd Tregarth wedi mynd o nerth i nerth yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Yn ddiweddar fe anrhydeddwyd y dosbarth gydag ymweliad gan Hyfforddwr Meistr Hŷn o'r radd uchaf, sef Andy Hucklesby, 7fed Gradd "Black Belt". Canmolodd y safon uchel y mae Tregarth wedi ei gyrraedd, ac 'roedd yn falch o weld cymaint o "black belts" yn hyfforddi.

Yn y llun mae Andy Huckleby yn eistedd yn y canol gyda naw "black belt" o ddosbarth Tregarth o'i gwmpas. Os oes diddordeb gennych chi cofiwch fod yr hyfforddiant ar gael i chi yng Nghanolfan Tregarth bob dydd Mercher a dydd Sul o 6.30 tan 8.30.

Os am ymuno ewch i'r brif wefan wushukwan.com, neu galwch i mewn i Ganolfan Gymdeithasol Tregarth neu ffoniwch 07769584646.



Alun Ffred Jones
Aelod Cynulliad
Etholaeth Arfon

CYMORTHFEYDD

Os oes gennych fater yr hoffech ei drafod gyda'ch AC mewn cymhorthfa, yna cysylltwch ag o yn ei swyddfa ym Mangor neu yng Nghaernarfon

Swyddfa Etholaeth, 70 Stryd Fawr, Bangor, LL57 1NR
☎ (01248) 372 948

Swyddfa Etholaeth, 8 Stryd y Castell, Caernarfon, LL55 1SE
☎ (01286) 672 076

alunffred.jones@cymru.gov.uk

Rygbi

Adran 1 Gogledd a Gemau Cwpan

Tymor digon cymysglyd ydi'r un presennol i'r Tîm Cyntaf. Yn ddiguro ar Ddôl Ddafydd ond heb ennill yr un i ffwrdd hyd yn hyn. Er hynny, mae'r tîm wedi sgorio sawl cais cofiadwy. Mae rhai ohonyn nhw i'w gweld ar YouTube - chwiliwch am "CR Bethesda" ac mi welwch yr hyn maen nhw'n alw yn "playlist" sy'n rhoi dewis o geisiau hen a newydd i chi.

Mae sawl chwaraewr o bell yn chwarae i'r clwb y tymor yma. Prif sgoriwr y Tîm Cyntaf efo 25 o bwyntiau ydi Ricardo Bueloni o'r Ariannin. Yn anffodus, mae Ricardo wedi cael trafferth i setlo yma ac mae o wedi mynd adref erbyn hyn. Mae Aiden Guenole wedi dod draw o Seland Newydd ac mae ei gydwladwr, Jared Mitchell, y mewnwr dawnus, wedi aros efo ni am dymor arall.

I'r rhai ohonoch sy'n cofio Dai Long yn chwarae i'r clwb flynyddoedd yn ôl, bydd gweld ei fab Gethin ar Ddôl Ddafydd yn codi atgofion o'r hen ddyddiau. Mae Gethin yn chwaraewr dawnus fel ei dad.

Mae nifer o chwaraewyr wedi dioddef anafiadau drwg y tymor yma. Ar y llaw arall, mae David Thomas yn ôl ar y cae ar ôl colli 2 dymor o rygbi. Cafwyd ymddangosiad gan Steven Roberts yn dilyn triniaeth ar ei ben-glin a chafwyd ymddangosiadau gan Dylan Williams er ei fod wedi "ymddeol" o'r gêm.

Mae'n siŵr bod y 3 gŵr doeth (Graham Davies, Siôn Owain a Jared Mitchell) sy'n hyfforddi'r garfan y tymor yma, yn edrych ymlaen at y diwrnod pan fyddan nhw'n gallu dewis tîm sefydlog er mwyn symud i fyny'r tabl yn weddol fuan.

Aeth Bethesda drwodd i Ail Rownd Cwpan Gogledd Cymru drwy guro Llandudno ar Ddôl Ddafydd o 25 pwynt i 6. Sgoriwyd ceisiau gan Lee Sherlock, Gethin Long a Jared Mitchell. Ciciodd yr asgellwr ifanc, Daniel Pritchard, 2 drosiad a 2 gôl gosb. Bydd Bethesda i ffwrdd yn erbyn Dolgellau yn y rownd nesaf.

Aeth Bethesda drwodd i Ail Rownd Plât SWALEC (cystadleuaeth genedlaethol) heb orfod chwarae gêm yn y Rownd Gyntaf. Y gwrthwynebwyr yn yr Ail Rownd fydd Llanisien (i ffwrdd ar Ragfyr 12fed). Pob lwc i'r hogia' i lawr yn y sowth!

Am fwy o adroddiadau, ystadegau, lluniau a chlipiau fideo edrychwch ar wefan Cefnogwyr Clwb Rygbi Bethesda ar

www.rygbipesda.com